

Name of the Article: A Year On – Looking Back At Key Pillars of Op Sindoor

Author Details: Sh Sujan Chinoy, Director General of the Manohar Parrikar
Institute for Defence Studies and Analyses

Date of Publication: 6th May, 2026

**Press Information Bureau
Government of India**

List of Publications of Article written by Sh Sujan Chinoy, Director General of the Manohar Parrikar Institute for Defence Studies and Analyses.

Many newspapers have published the Article titled “A Year On – Looking Back At Key Pillars of Op Sindoor”. Following are the newspapers of different languages in which it was published.

Date of Publication: 6th May, 2026

Sr. No.	State/UT	Language	Newspaper Name
1.	Delhi	English	The Hindustan Times
2.	Assam	English	The Eastern Chronicle
3.	Chandigarh	English	The Hindustan Times
4.	Gujarat	Gujarat	Vrajkishanbhumi
5.	Gujarat	Gujarat	Aap Ane Ame (Ahmedabad)
6.	Gujarat	Gujarat	Aap Ane Ame (Bharuch)
7.	Gujarat	Gujarat	Yug Na Endhan (Bharuch)
8.	Gujarat	Gujarat	Lok Mantra
9.	Jharkhand	Urdu	Jadeed Bharat
10.	Jharkhand	Bengali	Sokale-Sokale
11.	Karnataka	Kannada	Gadinada Koogu
12.	Karnataka	Kannada	Kannada Thilaka
13.	Karnataka	Kannada	Mayura Karnataka
14.	Karnataka	Kannada	Munjane Mitra
15.	Karnataka	Kannada	Sharanarathi Kannadigare
16.	Karnataka	Kannada	Udaya Dhwani
17.	Madhya Pradesh	Hindi	Vinay Ujala
18.	Maharashtra	English	The Hindustan Times
19.	Mizoram	English	The Mizoram Post
20.	Odisha	Odia	Matrubhasa
21.	Odisha	Odia	Pratidin
22.	Punjab	English	The Hindustan Times
23.	Tripura	English	Tripura Observer
24.	Uttar Pradesh	Urdu	Qaumi Mukam

25.	Uttar Pradesh	Urdu	Qaumi Manzil
26.	Uttar Pradesh	Urdu	Qaumi Tanjeem
27.	Uttar Pradesh	Urdu	Inkishaf

Total Published: 27

List has been last updated till 12:30 PM, 6th May, 2026.

**List of publications to be updated further.

DELHI

The many successes of Operation Sindoor

Sujan Chinoy

On April 22, 2025, 26 people were murdered in cold blood in Pahalgam, Kashmir, by Pakistan-sponsored terrorists. This led to India undertaking an unprecedented and high-precision military operation against nine targets. Key terror infrastructure used to unleash attacks on India was dismantled. Unlike India, which avoided inflicting civilian casualties, Pakistan escalated matters by targeting civilians and military sites. These attempts failed, and India retaliated against high-value military installations supporting terrorist networks in Pakistan.

Having achieved its objectives within four days, India accepted Pakistan's plea for a ceasefire through established military channels. No amount of misinformation or subsequent attempts at adding gloss can change the fact that India prevailed militarily while demonstrating a level of controlled warfare seldom witnessed. History is replete with examples of prolonged wars lacking exit strategies, including the Russia-Ukraine conflict, now in its fifth year, as well as the protracted conflicts in Vietnam and Afghanistan, which saw decades of attrition, regional instability, and economic disruption. Even ongoing conflicts in West Asia continue at great cost not only to the belligerents but also to the global community at large. By contrast, Sindoor avoided becoming an unending war, thanks to the purposeful resolve of the Indian leadership and military professionalism.

The retaliation following the Pahalgam attack was telling. India struck deep into Pakistani territory in a coordinated operation, targeting nine high-value terrorist launch pads across Pakistan and Pakistan-occupied Jammu and Kashmir (PoJK), dismantling hubs of Lashkar-e-Taiba, Jaish-e-Mohammed, and Hizbul Mujahideen. From PoJK to mainland Punjab (Pakistan) locations such as Sialkot and Bahawalpur, the strikes demonstrated reach and precision. Critical installations, including the Nur Khan and Sargodha airbases, were hit, conveying that no terrorist sanctuary in Pakistan was beyond reach. The scale and precision of these strikes were unprecedented. Over 100 terrorists were eliminated, including Yusuf Azhar, Abdul Malik Rauf, and Mudassar Ahmad.

Operation Sindoor also called Pakistan's nuclear bluff. Unlike conflicts such as Ukraine or Gaza, where damage is widespread, this operation inflicted severe damage on terror and military infrastructure in Pakistan while ensuring negligible domestic impact on the Indian side. As the world watched,

INDIA STRUCK DEEP INTO PAK TERRITORY IN A COORDINATED OPERATION, TARGETING NINE HIGH-VALUE TERRORIST LAUNCH PADS

India's Integrated Air Command and Control System (IACCS), especially the indigenous Akashteer system, successfully countered Pakistan's drones and missiles, protecting key installations.

There was minimal economic disruption in India. This asymmetry, in terms of imposing high costs on the adversary and yet mitigating impact on one's own territory, reflected meticulous planning, technology and execution on the Indian side. The Indian Air Force bypassed and jammed Pakistani air defence systems, completing the mission in 23 minutes, using Rafale jets, SCALP missiles and HAMMER bombs.

On May 10, India expanded the scope of engagement, targeting military installations and degrading critical capabilities. India struck 11 of Pakistan's military airbases in a single operation, despite the country being a nuclear-armed State, and reportedly destroyed 20% of Pakistan's air force assets.

Operation Sindoor demonstrated jointness, atmanirbharta, and indigenisation. The Navy maintained maritime pressure, while the Army and Air Force coordinated strikes on terror and military infrastructure. The operation validated long-pending reforms put in place by the government led by Prime Minister Narendra Modi, such as the creation of the office of chief of defence staff in 2019 and shift toward indigenous defence production. Defence output rose from ₹46,429 crore in 2014-15 to ₹1,54,000 crore in 2024-25, with over 65% now domestically produced. Policies such as the drone import ban and PLI scheme boosted domestic R&D. Today, 75% of procurement is domestic, and 25% of defence R&D is reserved for the private sector. Around 90% of ammunition has been indigenised, with full indigenisation expected by 2027-28. Systems such as BrahMos, Akash, Akashteer, Tejas, and anti-drone platforms have enhanced multi-domain capability.

Sindoor also showcased the role of drones and AI-driven systems as force multipliers. Broader reforms of the last decade, including FDI liberalisation and defence corridors, now support India's long-term strategic autonomy.

Political direction remains central to military success. While soldierly bravery is vital, leadership

vision shapes outcomes. Over the past decade, India has moved from restraint toward a willingness to employ military options in response to terrorism.

The leadership has demonstrated a capacity for measured risk-taking and publicly committed to targeting terrorists wherever they operate. The armed forces were given complete operational freedom albeit with an injunction to avoiding civilian casualties. This civilisational ethos, of respecting civilian lives even in the adversary's territory, is alien to Pakistan which actively uses terrorism as an asymmetrical means to wage unconventional war against India.

Under PM Modi, decisions — from suspending the Indus Waters Treaty to calibrated strikes — have been deliberate and well-coordinated with the military leadership. The mandate has been consistent and precise: target terrorists and their support systems wherever they might be.

India's experience with Pakistan suggests that deterrence through force has greater impact than diplomatic protest and preparation of dossiers as seen in the aftermath of the horrendous terror attacks in Mumbai in 2008. Clearly, Operation Sindoor has set a new normal in this regard, besides signalling that strikes could extend well beyond PoJK into the heartland of Pakistan.

Operation Sindoor reflected a whole-of-nation approach, integrating the armed forces, government, and private industry, and set new standards for civil-military tandem. Notably, startups and private firms contributed to drone and counter-UAS systems, supported by the iDEX framework. Their role is set to grow in coming years. Among the lessons drawn, coordination improved across agencies. Isro provided satellite-based surveillance, while efforts were made to counter misinformation and manage public communication.

The Indian military's Integrated Defence Staff ensured joint procurement and operations, enabling all three services to function on shared intelligence. Civil administration was aligned with military planning, including preparedness measures and public communication. The government also engaged opposition parties by dispatching All Party Delegations across the world to build international support against terrorism, thus reflecting the importance of political unity on larger challenges before the nation.

Sujan Chinoy is the director general of the Manohar Parrikar Institute for Defence Studies and Analyses and was a member of the All Party Delegation to the UAE and West Africa in the context of Operation Sindoor. The views expressed are personal

ASSAM

A year on – looking back at key pillars of Op Sindoor

SUJAN CHINYOY

Strategy of controlled warfare

On April 22, a large number of innocent tourists were murdered in cold blood in Pahalgam, Kashmir, by Pakistan-sponsored terrorists. This led India to undertake an unprecedented and precisely crafted military operation against nine carefully chosen targets. Key terror infrastructure used to unleash attacks on India was dismantled. Unlike India, which avoided inflicting civilian casualties, Pakistan escalated matters by targeting civilians and military sites. These attempts failed, and India retaliated with precision against high-value military installations supporting terrorist networks in Pakistan.

Having achieved its objectives within four days, India accepted Pakistan's plea for a ceasefire through established military channels. No amount of misinformation or subsequent attempts at adding gloss can change the fact that India prevailed militarily while demonstrating a level of controlled warfare seldom witnessed.

History is replete with examples of prolonged wars lacking exit strategies, including the Russia-Ukraine conflict, now in its fifth year, as well as the protracted conflicts in Vietnam and Afghanistan, which saw decades of attrition, regional instability and economic disruption. Even ongoing conflicts in West Asia continue at great cost not only to the belligerents but also to the global community at large. By contrast, Operation Sindoor avoided becoming an unending war, thanks to the purposeful resolve of the Indian leadership and military professionalism.

Striking Pakistan's core

The riposte following the terrorist attack in Pahalgam was telling. India struck deep into Pakistani territory in a coordinated operation, targeting nine high-value terrorist launch pads across Pakistan and PoJK, dismantling hubs of Lashkar-e-Taiba, Jaish-e-Mohammed, and Hizbul Mujahideen. From PoJK to mainland Punjab locations such as Sialkot and Bahawalpur, the strikes demonstrated reach and precision. Critical installations, including the Nur Khan and Sargodha airbases, were hit, conveying that no terrorist sanctuary in Pakistan was beyond reach.

The scale and precision of these strikes were unprecedented. Over one hundred terrorists were eliminated, including Yusuf Azhar, Abdul Malik Rauf, and Mudassir Ahmad. **Inflict pain at minimum cost** Operation Sindoor also called Pakistan's nuclear bluff. Unlike conflicts such as Ukraine or Gaza, where damage is widespread, this operation inflicted severe damage on terror and military infrastructure in Pakistan while ensuring negligible domestic impact on the Indian side. As the world watched, India's Integrated Air Command and Control System (IACCS), especially the indigenous Akashteer system, successfully countered Pakistan's drones and missiles, protecting key installations. There was minimal economic dis-

ruption in India. This asymmetry, in terms of imposing high costs on the adversary and yet mitigating impact on one's own territory, reflected meticulous planning, technology and execution on the Indian side. The Indian Air Force bypassed and jammed Pakistani air defence systems, completing the mission in twenty-three minutes, using Rafale jets, SCALP missiles and HAMMER bombs.

On May 10, India expanded the scope of engagement, targeting eleven military installations and degrading critical capabilities. India became the first country to strike eleven airbases of a nuclear-armed state in a single operation, reportedly destroying twenty per cent of Pakistan's air force assets. High casualties were inflicted at Bholeari Airbase.

Jointness, Aatmanirbharta, indigenisation (JAI)

Operation Sindoor demonstrated jointness, atmanirbharta, and indigenisation. The Navy maintained maritime pressure, while the Army and Air Force coordinated strikes on terror and military infrastructure.

The operation validated long-pending reforms put in place by the Modi government, such as the creation of the office of Chief of Defence Staff in 2019 and India's shift toward indigenously defence production. Defence

output rose from ₹46,429 crore in 2014-15 to ₹1,54,000 crore in 2024-25, with over 65 per cent now domestically produced.

Policies such as the drone import ban and PLI scheme boosted domestic R&D. Today, 75 per cent of procurement is domestic, and 25 per cent of defence R&D is reserved for the private sector. Around 90 per cent of Army ammunition has been indigenised, with full indigenisation expected by 2027-28. Systems such as BrahMos, Akash, Akashteer, Tejas, and anti-drone platforms have enhanced multi-domain capability.

Operation Sindoor also showcased the role of drones and AI-driven systems as force multipliers. Broader reforms of the last decade, including FDI liberalisation and defence corridors, now support India's long-term strategic autonomy.

Political will – a key factor for success. Political direction remains central to military success. While soldierly bravery is vital, leadership vision shapes outcomes. Over the past decade, India has moved from restraint toward a willingness to employ military options in response to terrorism.

The leadership has demonstrated a capacity for measured risk-taking and publicly committed to targeting terrorists wherever they operate. The armed forces were given complete operational freedom, albeit with an injunction to avoid civilian casualties. This civilisation ethos, of respecting civilian lives even in the adversary's territory, is alien to Pakistan, which actively uses terrorism as an asymmetrical means to wage unconventional war against India.

Under Prime Minister Narendra Modi, decisions, from suspending the Indus Waters Treaty to calibrated strikes, have been deliberate and well-coordinated with the military leadership. The mandate has been consistent and precise: target ter-

rorists and their support systems wherever they might be. India's experience with Pakistan suggests that deterrence through force has a greater impact than diplomatic protest and preparation of dossiers, as seen in the aftermath of the horrendous terror attacks in Mumbai in 2006. Clearly, Operation Sindoor has set a new normal in this regard, besides signalling that strikes could extend well beyond PoJK into the heartland of Pakistan.

Whole of nation approach Operation Sindoor reflected a whole-of-nation approach, integrating the armed forces, government, and private industry and setting new standards for civil-military tandem. Notably, startups and private firms contributed to drone and counter-UAS systems, supported by the IDEX framework. Their role is set to grow in coming years.

Among the lessons drawn, coordination improved across agencies. ISRO provided satellite-based surveillance, while efforts were made to counter misinformation and manage public communication.

The Indian military's Integrated Defence Staff (IDS) ensured joint procurement and operations, enabling all three services to function on shared intelligence. Civil administration was aligned with military planning, including preparedness measures and public communication.

The government also engaged opposition parties by dispatching All-Party Delegations across the world to build international support against terrorism, thus reflecting the importance of political unity on larger challenges before the nation.

(The author, the Director General of the Manohar Parrikar Institute for Defence Studies and Analyses, was a member of the All Party Delegation to the UAE and West Africa in the context of OP SINDOOR; views are personal)

CHANDIGARH

Publication Name:
The Hindustan Times

Publication Date:
06/05/2026

Language:
English

Edition:
Chandigarh

Page No:
15

CCM:
443.33

The many successes of Operation Sindoor

Sujan
Chinoy

INDIA STRUCK DEEP INTO PAK TERRITORY IN A COORDINATED OPERATION, TARGETING NINE HIGH-VALUE TERRORIST LAUNCH PADS

On April 22, 2025, 26 people were murdered in cold blood in Pahalgam, Kashmir, by Pakistan-sponsored terrorists. This led to India undertaking an unprecedented and high-precision military operation against nine targets. Key terror infrastructure used to unleash attacks on India was dismantled. Unlike India, which avoided inflicting civilian casualties, Pakistan escalated matters by targeting civilians and military sites. These attempts failed, and India retaliated against high-value military installations supporting terrorist networks in Pakistan.

Having achieved its objectives within four days, India accepted Pakistan's plea for a ceasefire through established military channels. No amount of misinformation or subsequent attempts at adding gloss can change the fact that India prevailed militarily while demonstrating a level of controlled warfare seldom witnessed. History is replete with examples of prolonged wars lacking exit strategies, including the Russia-Ukraine conflict, now in its fifth year, as well as the protracted conflicts in Vietnam and Afghanistan, which saw decades of attrition, regional instability, and economic disruption. Even ongoing conflicts in West Asia continue at great cost not only to the belligerents but also to the global community at large. By contrast, Sindoor avoided becoming an unending war, thanks to the purposeful resolve of the Indian leadership and military professionalism.

The retaliation following the Pahalgam attack was telling. India struck deep into Pakistani territory in a coordinated operation, targeting nine high-value terrorist launch pads across Pakistan and Pakistan-occupied Jammu and Kashmir (PoJK), dismantling hubs of Lashkar-e-Taiba, Jaish-e-Mohammed, and Hizbul Mujahideen. From PoJK to mainland Punjab (Pakistan) locations such as Sialkot and Bahawalpur, the strikes demonstrated reach and precision. Critical installations, including the Nur Khan and Saragodha airbases, were hit, conveying that no terrorist sanctuary in Pakistan was beyond reach. The scale and precision of these strikes were unprecedented. Over 100 terrorists were eliminated, including Yusuf Azhar, Abdul Malik Rauf, and Mudassir Ahmad.

Operation Sindoor also called Pakistan's nuclear bluff. Unlike conflicts such as Ukraine or Gaza, where damage is widespread, this operation inflicted severe damage on terror and military infrastructure in Pakistan while ensuring negligible domestic impact on the Indian side. As the world watched,

India's Integrated Air Command and Control System (IACCS), especially the indigenous Akashteer system, successfully countered Pakistan's drones and missiles, protecting key installations.

There was minimal economic disruption in India. This asymmetry, in terms of imposing high costs on the adversary and yet mitigating impact on one's own territory, reflected meticulous planning, technology and execution on the Indian side. The Indian Air Force bypassed and jammed Pakistani air defence systems, completing the mission in 23 minutes, using Rafale jets, SCALP missiles and HAMMER bombs.

On May 10, India expanded the scope of engagement, targeting military installations and degrading critical capabilities. India struck 11 of Pakistan's military airbases in a single operation, despite the country being a nuclear-armed State, and reportedly destroyed 20% of Pakistan's air force assets.

Operation Sindoor demonstrated jointness, *atmanirbharta*, and indigenisation. The Navy maintained maritime pressure, while the Army and Air Force coordinated strikes on terror and military infrastructure. The operation validated long-pending reforms put in place by the government led by Prime Minister Narendra Modi, such as the creation of the office of chief of defence staff in 2019 and shift toward indigenous defence production. Defence output rose from ₹46,429 crore in 2014-15 to ₹1,54,000 crore in 2024-25, with over 65% now domestically produced. Policies such as the drone import ban and PLI scheme boosted domestic R&D. Today, 75% of procurement is domestic, and 25% of defence R&D is reserved for the private sector. Around 90% of ammunition has been indigenised, with full indigenisation expected by 2027-28. Systems such as BrahMos, Akash, Akashteer, Tejas, and anti-drone platforms have enhanced multidomain capability.

Sindoor also showcased the role of drones and AI-driven systems as force multipliers. Broader reforms of the last decade, including FDI liberalisation and defence corridors, now support India's long-term strategic autonomy.

Political direction remains central to military success. While soldierly bravery is vital, leadership

vision shapes outcomes. Over the past decade, India has moved from restraint toward a willingness to employ military options in response to terrorism.

The leadership has demonstrated a capacity for measured risk-taking and publicly committed to targeting terrorists wherever they operate. The armed forces were given complete operational freedom albeit with an injunction to avoiding civilian casualties. This civilisational ethos, of respecting civilian lives even in the adversary's territory, is alien to Pakistan which actively uses terrorism as an asymmetrical means to wage unconventional war against India.

Under PM Modi, decisions — from suspending the Indus Waters Treaty to calibrated strikes — have been deliberate and well-coordinated with the military leadership. The mandate has been consistent and precise: target terrorists and their support systems wherever they might be.

India's experience with Pakistan suggests that deterrence through force has greater impact than diplomatic protest and preparation of dossiers as seen in the aftermath of the horrendous terror attacks in Mumbai in 2008. Clearly, Operation Sindoor has set a new normal in this regard, besides signalling that strikes could extend well beyond PoJK into the heartland of Pakistan.

Operation Sindoor reflected a whole-of-nation approach, integrating the armed forces, government, and private industry, and set new standards for civil-military tandem. Notably, startups and private firms contributed to drone and counter-UAS systems, supported by the iDEX framework. Their role is set to grow in coming years. Among the lessons drawn, coordination improved across agencies. Isro provided satellite-based surveillance, while efforts were made to counter misinformation and manage public communication.

The Indian military's Integrated Defence Staff ensured joint procurement and operations, enabling all three services to function on shared intelligence. Civil administration was aligned with military planning, including preparedness measures and public communication. The government also engaged opposition parties by dispatching All Party Delegations across the world to build international support against terrorism, thus reflecting the importance of political unity on larger challenges before the nation.

Sujan Chinoy is the director general of the Manohar Parrikar Institute for Defence Studies and Analyses and was a member of the All Party Delegation to the UAE and West Africa in the context of Operation Sindoor. The views expressed are personal

GUJARAT

Press Information Bureau
Govt. Of India, Ahmedabad

Name Of The Newspaper :	Vrajkishanbhumii	Date :	06-05-2026
Page No :	03	Language :	Gujarati
Subject :	ऑपरेशन सिंदूर के एक साल बाद — इसके मुख्य स्तंभों पर एक नज़र		

ઓપરેશન સિંદૂરના એક વર્ષ પછી - તેના મુખ્ય સ્તંભો પર એક નજર

વ્રજકિશન ભૂમિ
નિર્ધારિત યુદ્ધની વ્યૂહરચના
પાકિસ્તાન સમર્થિત
આતંકવાદીઓએ ગત ૨૨ એપ્રિલના
રોજ, કાશ્મીરના પોલવામમાં મોટી
સંખ્યામાં નિર્દોષ પ્રવાસીઓની
નિર્દયતાથી હત્યા કરી હતી.
જવાબમાં, ભારતે કાળજીપૂર્વક પસંદ
કરેલા નવ લશ્ચો સામે અમુતપૂર્વક અને
સચોટ લશ્કરી કાર્યવાહી શરૂ કરી
હતી. આ કાર્યવાહીમાં ભારતીય ભૂમિ
પર હુમલા કરવા માટે ઉપયોગમાં
લેવાતા મુખ્ય આતંકવાદી માળખાનો
સંપૂર્ણપણે નષ્ટ કરી દેવામાં આવ્યા.
ભારતે નાગરિક જાનનાશ ટાળવાનો
પ્રયાસ કર્યો, પરંતુ પાકિસ્તાને
નાગરિકો અને લશ્કરી સ્થાપનોને
નિશાન બનાવીને પરિસ્થિતિને વધુ
ખરાબ કરી હતી. આ પ્રયાસો નિષ્ફળ
ગયા અને ભારતે આતંકવાદી
નેટવર્કને ટેકો આપતા પાકિસ્તાનમાં
મુખ્ય લશ્કરી સ્થાપનો સામે સચોટ
જવાબી કાર્યવાહી કરી.

-સુજન ચિનોય
ડિરેક્ટર જનરલ, મનોહર પરિકર
ઈન્ટિલિજન્ટ ફોર ડિફેન્સ સ્ટ્રીટ
એન્ડ એનાલિસિસ

સામેલ છે, જેના કારણે દાયકાઓ
સુધી નુકસાન, પ્રાદેશિક અસ્થિરતા
અને આર્થિક અરાજકતા ઊભી થઈ.
પશ્ચિમ એશિયામાં ચાલી રહેલા
સંઘર્ષની પણ માર લગનાર પશ્ચોને જ
નહીં, પરંતુ વૈશ્વિક સમુદાયને પણ ભારે
કિંમત ચૂકવવી પડી રહી છે. તેના
વિરુદ્ધ, ભારતીય નેતૃત્વના દૃઢ સંકલ્પ
અને સૈન્યની વ્યાવસાયિક કુશળતાને
કારણે 'ઓપરેશન સિંદૂર' ને અનંત
યુદ્ધ બનતા અટકાવવામાં આવ્યું હતું.
પાકિસ્તાનના મુખ્ય મથક પર
પ્રહાર

પહોળાગામમાં થયેલા
આતંકવાદી હુમલા બાદ ભારતનો
પ્રતિભાવ પ્રભાવશાળી હતો. ભારતે
એક સંકલિત કાર્યવાહી શરૂ કરી,
પાકિસ્તાનની અંદર ધુસીને હુમલો
કર્યો, પાકિસ્તાન અને પાકિસ્તાન
કબજા હેઠળના જમ્મુ-કાશ્મીર
(PoJK)માં નવ મહત્વપૂર્ણ
આતંકવાદી ઘોંચ પેડને નિશાન
બનાવ્યા, લશ્કર-એ-તૈય્યાબ, જેલ-એ-
મોહમ્મદ અને રિઝાબુલ
મુજાહિદીનના ટેકાણાઓને નષ્ટ કરી
દીધા. PoJKથી લઈને પંજાબના
સિયાલકોટ અને બહાવલપુર જેવા

સ્થળો સુધીના આ હુમલાઓએ
ભારતની પહોંચ અને ચોકસાઈ
દર્શાવી હતી. નૂર ખાન અને સરયોપા
એરબેઝ જેવા મુખ્ય લશ્ચોને નિશાન
બનાવીને સંદેશ આપ્યો કે
પાકિસ્તાનમાં કોઈ પણ આતંકવાદી
ટેકાણું ભારતની પહોંચથી બહાર
નથી.

આ હુમલાઓનું પ્રમાણ અને
ચોકસાઈ અમુતપૂર્વક હતું. યુસુફ
અઝહર, અબ્દુલ મલિક રઉફ અને
મુદસિર અહમદ સહિત સાંબી વધુ
આતંકવાદીઓને ઠાર કરવામાં આવ્યા
હતા.

ન્યૂનતમ ખર્ચે મહત્તમ અસર
ઓપરેશન સિંદૂર એ
પાકિસ્તાનના પરમાણુ બંદરના
દાવાને પણ ખોટો દેરવ્યો. યુકેન
અથવા ગાઝા જેવા સંઘર્ષોની
સરખામણીમાં, જેમાં વ્યાપક વિનાશ
થઈ રહ્યો છે, આ અભિયાનમાં
પાકિસ્તાનના આતંકવાદી અને સૈન્ય
માળખાઓને ભારે નુકસાન
પહોંચાડવામાં આવ્યું, જ્યારે
ભારતમાં તેની સ્થાનિક અસર
લગભગ નહિવત્ હતી. વિશ્વની નજર
હેઠળ, ભારતની ઈન્ટિલિજેન્સ એર
કમાન્ડ એન્ડ કંટ્રોલ સિસ્ટમ
(IACCS), ખસ કરીને સ્વદેશી
'આકાશતીર' સિસ્ટમે, પાકિસ્તાની
ડ્રોન અને મિસાઈલ હુમલાઓને
સફળતાપૂર્વક નિષ્ક્રિય કર્યા અને
મહત્વપૂર્ણ સ્થાપનોનું રક્ષણ કર્યું.

ભારત પર આર્થિક વિરોધ
ઓછો હતો. દુરમ્મન પર ભારે ખર્ચ
લાદવાનું અને સાથે સાથે તેના પોતાના
પ્રદેશ પર અસર મર્યાદિત કરવાનું આ
સંયોજન ભારતની ઝીજવટભરી
યોજના, ટેકનોલોજી અને ચોકસાઈ
અસમીકરણને પ્રતિબિંબિત કરે છે.

રાફલ વિમાન, સ્કેલ્પ મિસાઈલો અને
હેમર ભોમ્બનો ઉપયોગ કરીને,
ભારતીય વાયુસેનાએ પાકિસ્તાની
હવાઈ સંરક્ષણ પ્રણાલીઓને
ભાથપાસ અને જામ કરીને, જેવીસ
ફિન્ટિનમાં મિશન પૂર્ણ કર્યું.
૧૦ મેના રોજ ભારતે
કાર્યવાહીનો વ્યાપ વધારીને અગિયાર
સૈન્ય ટેકાણાઓને નિશાન બનાવ્યા
અને તેમની મહત્વપૂર્ણ સમતાઓને
નબળી પાડી. ભારત એક જ
કાર્યવાહીમાં પરમાણુ સક્ષમ રાષ્ટ્રના
અગિયાર એરબેઝને નિશાન
બનાવનાર પ્રથમ દેશ બન્યો. આ
કાર્યવાહીમાં પાકિસ્તાની વાયુસેનાની
લગભગ ત્રીસ ટકા સંપત્તિનો નાશ
થયો. ભૂલાઈ એરબેઝને ભારે નુકસાન
થયું.

આ ઝુંબેશમાં મોટી સરકાર
દારા અમલમાં મુકાયેલા લાંબા
સમયથી ચાલી રહેલા સુપારાઓને
પણ માન્યતા આપવામાં આવી હતી,
જેમ કે ૨૦૧૮માં ચીક ઓફ ડિફેન્સ
સ્ટ્રાફન પદની રચના અને ભારતનું
સ્વદેશી સંરક્ષણ ઉત્પાદન તરફનું
વલણ. સંરક્ષણ ઉત્પાદન ૨૦૧૪-
૧૫માં ૪૯,૪૨૯ કરોડથી વધીને
૨૦૨૪-૨૫માં ૧,૫૪,૦૦૦ કરોડ
થવાનો અંદાજ છે, જેમાંથી ૯૫
ટકાથી વધુનું ઉત્પાદન હવે દેશમાં થાય
છે.

ડ્રોન આયાત પ્રતિબંધ અને
સ્થાનિક સંયોજન અને વિકાસને વેગ
આપ્યો છે. આજે, ૭૫ ટકા ખરીદી
સ્થાનિક સ્ત્રોતોમાંથી થાય છે અને
૨૫ ટકા સંરક્ષણ સંયોજન અને
વિકાસ ખાનગી સેક્ટર માટે અનામત
છે. સેનાના લગભગ ૯૦ ટકા
દારૂગોળાનું સ્વદેશીકરણ કરવામાં
આવ્યું છે અને ૨૦૨૭-૨૮ સુધીમાં
સંપૂર્ણ સ્વદેશીકરણ થવાની અપેક્ષા
છે. બ્રહ્મોસ, આકાશ, આકાશ તીર,
ટેજસ અને એન્ટી-ડ્રોન પ્લેટફોર્મ જેવી
સિસ્ટમોએ મહત્તી-ડોમેન સમતાઓને
વધુ મજબૂત બનાવી છે.

ઓપરેશન સિંદૂરમાં ડ્રોન અને
એઆઈ-આપારિટ સિસ્ટમ્સની
ભૂમિકા બળ-વધારનારા તરીકે પણ
દર્શાવવામાં આવી હતી. છેલ્લા
દાયકામાં હાથ પરવામાં આવેલા
વ્યાપક સુપારાઓ, જેમાં FDI
ઉદારીકરણ અને સંરક્ષણ કોરિડોરનો
સમાવેશ થાય છે, હવે ભારતની
લાંબા માળાની વ્યૂહાત્મક
સ્થાપનાને મજબૂત બનાવી રહ્યા
છે.

પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીના
નેતૃત્વ હેઠળ, સિપુ જળ સંપિને
સ્થાપિત કરવાનો હોય કે સંતુલિત
લશ્કરી કાર્યવાહી કરવાનો હોય, તે
બધા નિર્ણયો કાળજીપૂર્વક આયોજન
અને લશ્કરી નેતૃત્વ સાથે સંકલનમાં
લેવામાં આવ્યા છે. ઉદ્દેશ્ય સુસંગત
અને ચોક્કસ રહ્યો છે:
આતંકવાદીઓ અને તેમના સમર્થન
માળખાને લશ્ચ બનાવવાનો, ભલે
તેઓ ગમે ત્યાં હોય.

પાકિસ્તાન સાથેના ભારતનો
અનુભવ સૂચવે છે કે બળ દારા
અવરોધ એ રાજદ્વારી વિરોધ અને
દસ્તાવેજ નિર્માણ કરતાં વધુ
અસરકારક છે, જેમ કે ૨૦૦૮માં
મુંબઈમાં થયેલા ભયાનક
આતંકવાદી હુમલા પછી જોવા મળ્યું
છે. સ્પષ્ટપણે, ઓપરેશન સિંદૂરએ
આ સંદર્ભમાં એક નવી સામાન્યતા
સ્થાપિત કરી છે, જ્યારે એ પણ સંકેત
આપે છે કે ભવિષ્યની કામગીરીનું
હતા; આ તેમના અંગત વિચારો છે.)

સમગ્ર રાષ્ટ્રનો અભિનય
ઓપરેશન સિંદૂર "સમગ્ર
રાષ્ટ્રનો" અભિનય પ્રતિબિંબિત કરે
છે, જેમાં સક્ષમ ઢળો, સરકાર અને
ખાનગી ઉદ્યોગને એકસાથે યાવવામાં
આવ્યા હતા અને નાગરિક-લશ્કરી
સંકલન માટે નવા પોરણો સ્થાપિત
કરવામાં આવ્યા હતા. નોંધપાત્ર
રીતે, સ્ટાર્ટઅપ અને ખાનગી
કંપનીઓએ IDEX ફેમવર્કના
સમર્થનથી ડ્રોન અને ક્રાઉન્ટર-UAS
સિસ્ટમ્સમાં યોગદાન આપ્યું હતું.
આગામી વર્ષોમાં તેમની ભૂમિકા વધુ
વધવાની શક્યતા છે.

ભારતીય સેનાના ઈન્ટિલિજેન્સ
ડિફેન્સ સ્ટાફ (IDS) એ સંયુક્ત
ખરીદી અને કામગીરી સુનિશ્ચિત
કરી, જેનાથી યલ્લેય સેનાઓ સંયુક્ત
ગુપ્તચર માહિતીના અપારે કાર્ય કરી
શકે. નાગરિક વહીવટને લશ્કરી
આયોજનમાં પણ સંકલિત કરવામાં
આવ્યો હતો, જેમાં તૈયારીના પગલાં
અને જાહેર સંદેશાવલોકારનો
સમાવેશ થાય છે.

સરકારે, વિષયો સાથે મળીને
આતંકવાદ સામે આંતરરાષ્ટ્રીય
સમર્થન મેળવવા માટે વિશ્વભરમાં
સર્વપક્ષીય પ્રતિનિધિમંડળો મોકલ્યા,
જે દેશ મોટા પડકારોનો સામનો કરી
રહ્યો હોય ત્યારે રાજકીય એકતાના
મહત્વને પ્રતિબિંબિત કરે છે.
(લેખક મનોહર પરિકર
ઈન્ટિલિજન્ટ ફોર ડિફેન્સ સ્ટ્રીટ એન્ડ
એનાલિસિસના ડાયરેક્ટર જનરલ
છે, અને ઓપરેશન સિંદૂરના સંદર્ભમાં
સંયુક્ત આરમ્બ અમીરાટ અને પશ્ચિમ
આફ્રિકા મોકલવામાં આવેલા
સર્વપક્ષીય પ્રતિનિધિમંડળના સભ્ય
હતા; આ તેમના અંગત વિચારો છે.)

**Press Information Bureau
Govt. Of India, Ahmedabad**

Name Of The Newspaper :	Aap ane ame - Bharuch	Date :	06-05-2026
Page No :	07	Language :	Gujarati
Subject :	ऑपरेशन सिंदूर के एक साल बाद — इसके मुख्य स्तंभों पर एक नज़र		

**Press Information Bureau
Govt. Of India, Ahmedabad**

Name Of The Newspaper :	Yug na endhan - bharuch	Date :	06-05-2026
Page No :	04	Language :	Gujarati
Subject :	ऑपरेशन सिंदूर के एक साल बाद — इसके मुख्य स्तंभों पर एक नज़र		

ઓપરેશન સિંદૂરના એક વર્ષ પછી - તેના મુખ્ય સ્તંભો પર એક નજર

- સુજાન વિનોબા ડિરેક્ટર જનરલ, મનોહર પારિકર ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ફોર ડિફેન્સ સ્ટીડીઝ એન્ડ એનાલિસિસ

નિયંત્રિત યુદ્ધની વ્યૂહરચના પાકિસ્તાન સમર્થિત આતંકવાદીઓએ જાન રર એપ્રિલના રોજ, કાશ્મીરના પહેલવામમાં મોટી સંખ્યામાં નિર્દોષ પ્રવાસીઓની નિર્દયતાથી હત્યા કરી હતી. જ્યાંખ્યાં, આરને કાળજીપૂર્વક પસંદ કરેલા નવ લશ્કરી સામે અમુતપૂર્વ અને સચોટ સરકારી કાર્યવાહી શરૂ કરી હતી. આ કાર્યવાહીમાં આરસીએ જીમિ પર હુમલા કરવા માટે

ઉપરોક્તમાં લેવાતા મુખ્ય આતંકવાદી માથાઓને સંપૂર્ણપણે નષ્ટ કરી દેવામાં આવ્યા. આરને નાગરિક જનતાને ટાળવાનો પ્રયાસ કર્યો, પરંતુ પાકિસ્તાને નાગરિકો અને સરકારી સ્થાપનોને નિશાન બનાવીને પરિસ્થિતિને વધુ અટકાવી હતી. આ પ્રયાસો નિષ્ફળ ગયા અને આરને આતંકવાદી નેટવર્કને ટેકા આપતા પાકિસ્તાનમાં મુખ્ય સરકારી સ્થાપનો સામે સચોટ જવાબી કાર્યવાહી કરી.

આરને માન ચાર દિવસમાં પોતાના ઉદ્દેશ્યો હાંસલ કર્યાં. સ્થાપિત સરકારી સેનાઓ દ્વારા પાકિસ્તાન દ્વારા કરવામાં આવેલી યુદ્ધવિરમની વિનંતીને આરને સ્વીકારી લીધી. કોઈપણ પ્રકારની ખોટી માહિતી કે ત્યારબાદના કારણભલ એ હકીકતને ઝડપી શકતા નથી કે આરને સરકારી વિજય મેળવ્યો છે, જે એક નિયંત્રિત યુદ્ધ દર્શાવે છે જે કુલંબ છે.

ઉત્તિયાઓમાં આવા સાંખ્યા યુદ્ધોના પલા ઉઠાવરણો છે, જેમાંથી અચાર નીકળવાની કોઈ સ્પષ્ટ વ્યૂહરચના નહોતી. જેમાં રસિયા-યુકેન સંઘર્ષ, જે હવે તેના પાંચમા વર્ષમાં છે તેમજ વિયેતનામ અને અફઘાનિસ્તાન સાથે સાંખ્યા યુદ્ધો સામેલ છે, જેના કારણે દાયકાઓ સુધી નુકસાન, પ્રાર્થિક અસ્થિરતા અને આર્થિક અવજાતા ઊભી થઈ.

પશ્ચિમ એશિયામાં સાહી રહેલા સંઘર્ષની પણ માત્ર અચાર પાંચોને જ નહીં, પરંતુ વૈશ્વિક સમુદાયને પણ આરે કિંમત ચુકવવી પડી રહી છે. તેના વિકેટ, આરસીએ નેતૃત્વના દડ સંકલ્પ અને સૈન્યની વ્યાવસાયિક કુશળતાને કારણે 'ઓપરેશન સિંદૂર' ને અનંત યુદ્ધ બનતા અટકાવવામાં આવ્યું હતું.

પાકિસ્તાનના મુખ્ય મથક પર પ્રદાષ્ટવહારમાં આવેલા આતંકવાદી હુમલા આદ આરસીએ પ્રતિભાવ પ્રમાણસાધી હતો. આરને એક સંકલિત કાર્યવાહી શરૂ કરી, પાકિસ્તાનની અંદર સુશીને હુમલો કર્યો, પાકિસ્તાન અને પાકિસ્તાન કબજા હેઠળના જમ્મુ-કાશ્મીર (જીકો)ના નવ મહત્વપૂર્ણ આતંકવાદી હોલ-ને પેકને નિશાન બનાવ્યા, સરકાર-સેનેટીયા, શિયા-એ-મોહમ્મદ અને ઝિલ્લા મુજાહિદીના દેકાસાઓને નષ્ટ કરી ઘીષ. અઢથી ઘડીને પંજબના કિયાલકોટ અને અઢાવલપુર જેવા સ્થળો સુશીના આ હુમલાઓએ આરસીએ પહોંચ અને ચોકસાઈ દર્શાવી હતી. નુર ખાન અને સરગોષા એરબેક જેવા મુખ્ય લશ્ચોને નિશાન બનાવીને સહેલ આપ્યો કે પાકિસ્તાનમાં કોઈ પણ આતંકવાદી દેકાસૂ આરસીએ પહોંચી શકાર નથી.

આ હુમલાઓનું પ્રમાણ અને ચોકસાઈ અમુતપૂર્વ હતું. યુદ્ધે અઢાલ, અમુલ અલિક રોક અને મુલ્કિર અલેમ્લ સલિલ સોષી વધુ આતંકવાદીઓને ઠાર કરવામાં આવ્યા હતા.

ન્યૂનતમ અર્થ મહાત્મ અલર ઓપરેશન સિંદૂર અને પાકિસ્તાનના પરમણુ ખતરાના ઠાવાને પણ ખોટી ઠેરવ્યો. યુકેન અથવા યાઝા જેવા સંઘર્ષોની સરખામણીમાં, જ્યાં વ્યાપક વિનાશ થઈ રહ્યો છે, આ અભિયાનમાં પાકિસ્તાનના આતંકવાદી અને સૈન્ય માથાઓને આરે નુકસાન પહોંચાવવામાં આવ્યું, જ્યારે આરસીએ તેની સ્થાનિક અલર લગભગ નહિવત્ હતી. વિચ-ની નજર હેઠળ, આરસીએ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ એર કમાન્ડ એન્ડ કંટ્રોલ સિસ્ટમ (IACCS), આલ કરીને સ્વદેશી 'આકાશનીર' સિસ્ટમ, પાકિસ્તાની ડ્રોન અને મિસાઈલ હુમલાઓને સફળતાપૂર્વક નિષ્ક્રિય કર્યા અને મહત્વપૂર્ણ સ્થાપનોનું રક્ષણ કર્યું.

આર પર આર્થિક વિશેષ ઓછો હતો. દુસ્મન પર આરે અર્થ સાધવાનું અને સાથે સાથે તેના પોતાના પ્રદેશ પર અલર માર્યાઈ કરવાનું આ સંઘર્ષને આરસીએ ઝીલવટખરી યોજના, ટેકનોલોજી અને ચોકસાઈ અમલીકરણને પ્રતિબંધિત કરે છે. સહેલ વિમાન, રોકેટ મિસાઈલો અને હેમર બ્લેન્કોને ઉપયોગ કરીને, આરસીએ વાયુસેનાએ પાકિસ્તાની સચાઈ સંરક્ષણ પ્રણાલીઓને અપચાલ અને જામ કરીને, તેની લ મિનિટમાં મિશન પૂર્ણ કર્યું.

૧૦ મના રોજ આરે કાર્યવાહીનો વ્યાપ વધારીને

અભિચાર સૈન્ય દેકાસાઓને નિશાન બનાવ્યા અને તેમની મહત્વપૂર્ણ સમલાઓને નાખતી પાડી. આરને એક જ કાર્યવાહીમાં પરમણુ સક્ષમ રાષ્ટ્રના અભિચાર એરબેકને નિશાન બનાવનાર પ્રથમ દેશ બન્યો. આ કાર્યવાહીમાં પાકિસ્તાની વાયુસેનાની લગભગ ચીલ ટાકા સંઘર્ષનો નાશ થયો. જુહારી એરબેકને આરે નુકસાન થયું.

સંયુક્તતા, આત્મનિર્ભરતા અને સ્વદેશીકરણ (JAI)એ પરેશન સિંદૂરે સ્પષ્ટપણે સંયુક્તતા, આત્મનિર્ભરતા અને સ્વદેશીકરણનું પ્રદર્શન કર્યું. નીકાસાએ કારિવાદ દખાલ જાવવી રાખ્યું હતું, જ્યારે લેના અને વાયુસેનાએ આતંકવાદી અને સરકારી માથાખાત સુવિધાઓ સામે સંકલિત હુમલાઓ કર્યા હતા.

આ સુધેશમાં મોટી સરકાર દ્વારા અમલમાં મુકાયેલા સાંખ્યા સમયથી સાહી રહેલા સુપાસાઓને પણ માન્યતા આપવામાં આવી હતી. જેમ કે ૨૦૧૮માં ચીફ ઓફ ડિફેન્સ સ્ટ્રાજીના ઘટી રચના અને આરસીએ સ્વદેશી સંરક્ષણ ઉત્પાદન તરફ વલણ કરેલ ઉત્પાદન ૨૦૧૪-૧૫માં ૪૨૪ કરોડ રૂાઈથી વધીને ૨૦૨૪-૨૫માં ૧૧,૫૪,૦૦૦ કરોડ રૂાઈનો અંદાજ છે, જેમાંથી ૯૫ ટકાથી વધુનું ઉત્પાદન હવે દેશમાં થાય છે.

ડ્રોન આપાત પ્રતિબંધ અને PLI યોજના જેવી નીતિઓએ સ્થાનિક સંરોધન અને વિકાસને વેગ આપ્યો છે. આરે, ૭૫ ટકા ખરીદી સ્થાનિક સોનોમાંથી થાય છે અને ૨૫ ટકા સંરક્ષણ સંરોધન અને વિકાસ ખાનગી શેઝ માટે અનામત છે. લેનાના લગભગ ૮૦ ટકા ઠાકુઓનું સ્વદેશીકરણ કરવામાં આવ્યું છે અને ૨૦૨૭-૨૮ સુધીમાં સંપૂર્ણ સ્વદેશીકરણ થવાની અપેક્ષા છે. ક્રબ્લે, આકાશ, આકાશ તીર, તેજ અને એન્ડી-ડ્રોન પેલેટોને જેવી સિસ્ટમોએ આરસીએ સમલાઓને વધુ મજબૂત બનાવી છે.

ઓપરેશન સિંદૂરમાં ડ્રોન અને એ આઈ-આપારિત શિટરબ્લની જુમિકા અજવાબદારતા તરીકે પણ દર્શાવવામાં આવી હતી. છેલ્લા દાયકામાં ઘણ

પરવામાં આવેલા વ્યાપક સુપાસાઓ, જેમાં FDI ઉપારીકરણ અને સંરક્ષણ કોરિડોરનો સમાવેશ થાય છે, હવે આરસીએ સાંખ્યા ગાથાની વ્યૂહામક સ્થાપનાતાને મજબૂત બનાવી રહ્યા છે.

રાષ્ટ્રકીય ઉત્પાદક સિસ્ટમ - સફળતા માટેનું મુખ્ય પરિણામ સરકારી સફળતામાં રાષ્ટ્રકીય કિયા નિષ્ક્રિયક ભુમિકા ભજવે છે. ટેકનોલોજી ખજાંદારી મહત્વપૂર્ણ છે, પરંતુ નેતૃત્વનું વિઝન પરિણામોને આકાર આપે છે. છેલ્લા દાયકામાં, આરને આતંકવાદના પ્રતિભાવમાં સંઘમથી સરકારી વિકાસોનો ઉપયોગ કરવાની તૈયારી તરફ આજીવ વાળ્યું છે.

નેતૃત્વને યલનવીર્યુક જોખમ લેવાની શક્તિ દર્શાવી અને આતંકવાદીઓ જેમાં પણ કાર્યરત લોષ ત્યાં તેમને નિશાન બનાવવા માટે જાહેરમાં પ્રતિબદ્ધતા ઠાખતી. સક્ષમ જ્યારે કાર્યવાહીની સંપૂર્ણ સ્વયંચલા આપવામાં આવી હતી, જોકે તેમને નાગરિક જનતાને ટાળવા માટે સ્પષ્ટ સુચના આપવામાં આવી હતી. દુસ્મનના પ્રદેશમાં પણ નાગરિક જનતા પ્રત્યે આરસીએ સાલ્પલાવાઈ અભિજમ પાકિસ્તાન માટે અજલ છે, જે આરને સામે અપરંપરાગત હુલ કરવા માટે આતંકવાદનો ઉપયોગ એક સક્ષમ સાધન તરીકે કરે છે.

પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીના નેતૃત્વ હેઠળ, સિંધુ જલ સંધિને સ્થાનિત કરવાનો લોષ કે સંયુક્તિત સરકારી કાર્યવાહી કરવાનો લોષ, તે જ્યા નિર્ણયે કાળજીપૂર્વક આયોજન અને સરકારી નેતૃત્વ સાથે સંકલનમાં લેવામાં આવ્યા છે. ક્રિશય સુસંઘલ અને ચોકસાઈ સો: આતંકવાદીઓ અને તેમના સમર્થન માથાખાને સક્ષમ બનાવવાનો, ભલે તેઓ ગમે ત્યાં લોષ પાકિસ્તાન સાથેના આરસીએ અનુભવ સુચવે છે કે અપ દ્વારા અવરોધ એ રાષ્ટ્રકારી વિરોધ અને ઠલવાવેજ નિમલિ કરવાનું વધુ અલરકારક છે, જેમ કે ૨૦૦૮ના મુંબઈમાં શ્લેષા અથવા આતંકવાદી હુમલા પછી જેવા મથુરો છે. સ્પષ્ટપણે, ઓપરેશન સિંદૂરને એક સંકલન એક નવી સામાન્યતા સ્થાપિત કરી છે,

જ્યારે એ પણ સંકેત આપે છે કે અભિચારી કામગીરી વહી વી અજીવ અને પાકિસ્તાનના આંતરિક ભાગોમાં વિલટી શકે છે.

સમગ્ર રાષ્ટ્રનો અભિજમ ઓપરેશન સિંદૂર 'સમગ્ર રાષ્ટ્રનો' અભિજમ પ્રતિબંધિત કરે છે, જેમાં સક્ષમ દાયો, સરકાર અને ખાનગી ઊંચાને એકસાથે સલ્પવામાં આવ્યા હતા અને નાગરિક-સરકારી સંકલન માટે નવા પેરોઠો સ્થાપિત કરવામાં આવ્યા હતા. નોંધવું કે, સ્ટાટીબલ અને ખાનગી કમ્પોનીઓએ IDEX ફેમવર્કના સમર્થનથી ડ્રોન અને કાઉન્ટર-UAS કિલરબ્લમાં યોગદાન આપ્યું હતું. આગામી વર્ષોમાં તેમની ભુમિકા વધુ વધવાની સંખલા છે.

આમાંથી મોટી શીખના આપારે વિવિધ એજન્સીઓ વચ્ચે સંકલનમાં સુધારો થયો. ISRO એ ઉપક્રમ-આધારિત દેખરેખ પુટી પાડી, જ્યારે ઓટી માહિતીની સાધનો કરવા અને જાહેર સંદેશાવ્યવહારનું સંચાલન કરવામાં પ્રયાસો કરવામાં આવ્યા.

આરસીએ લેનાના ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ડિફેન્સ સ્ટાક (IDS) એ સંયુક્ત ખરીદી અને કામગીરી સુનિશ્ચિત કરી, જેનાથી ઝલેપ લેનાઓ સંયુક્ત યુગર પ્રમાણિતના અપારે કાર્ય કરી શકે. નાગરિક વીવટને સરકારી આયોજનમાં પણ સંકલિત કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં તૈયારીના પાયાં અને જાહેર સંદેશાવ્યવહારનો સમાવેશ થાય છે.

સરકારે, વિષયો સાથે મળીને આતંકવાદ સામે આંતરરાષ્ટ્રીય સમર્પન મેળવવા માટે વિષયભરમાં સર્વશીય પ્રતિનિધિમંડળી મોકલવા, જે દેશ મોટા પાયારોનો સામનો કરી રહ્યો લોષ ત્યારે રાષ્ટ્રકીય એકતાના મહત્વને પ્રતિબંધિત કરે છે.

(લેખક મનોહર પારિકર ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ફોર ડિફેન્સ સ્ટીડીઝ એન્ડ એનાલિસિસના ડાયરેક્ટર જનરલ છે, અને ઓપરેશન સિંદૂરના સંકલનમાં સંયુક્ત આરખ અમીરાત અને પશ્ચિમ આફ્રિકા મોકલવામાં આવેલા સર્વશીય પ્રતિનિધિમંડળના સભ્ય હતા; આ તેમના અંજલ વિચારો છે.)

અય પાંડેય નિરીક્ષણ

કે લોડિંગ એરિયા વનેરેનું પણ અવલોકન કર્યું. આ દરમિયાન વરોહરા મેંડાળા મેંડાલ રેલ પ્રાંધક શી રાજી ભડકે દ્વારા પશ્ચિમ રેલવેના મહાપ્રાંધક શી પાંડેય ને વરોહરા સ્ટેશન પર પ્રસ્તાવિત વિકાસ કાર્યો અંગે માહિતી પણ આપવામાં આવી.

વિશેષ રીપોર્ટ

ગાઝામાં દેજરીવાલને જરૂર

Press Information Bureau
Govt. Of India, Ahmedabad

Name Of The Newspaper :	Lok mantra	Date :	06-05-2026
Page No :	04	Language :	Gujarati
Subject :	ऑपरेशन सिंदूर के एक साल बाद — इसके मुख्य स्तंभों पर एक नज़र		

ઓપરેશન સિંદૂરના એક વર્ષ પછી - તેના મુખ્ય સ્તંભો પર એક નજર

સુજાન વિનોબા
ડિરેક્ટર જનરલ, મનોહર
પરિંકર ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ફોર ડિફેન્સ
સ્ટ્રીટ એન્ડ એનાલિસિસ

નિર્ણયિત યુદ્ધની વ્યૂહરચના પાકિસ્તાન સમર્થિત આતંકવાદીઓએ ગત ૨૨ એપ્રિલના રોજ, કાશ્મીરના પોલોગામમાં મોટી સંખ્યામાં નિર્દોષ પ્રવાસીઓની નિર્દયતાથી હત્યા કરી હતી. જવાબમાં, ભારતે કાળજીપૂર્વક પસંદ કરેલા નવ લક્ષ્યો સામે અમૂતપૂર્વ અને સચોટ લાક્ષણિક કાર્યવાહી શરૂ કરી હતી. આ કાર્યવાહીમાં ભારતીય ભૂમિ પર હુમલા કરવા માટે ઉપયોગમાં લેવાતા મુખ્ય આતંકવાદી માળખાનો સંપૂર્ણપણે નષ્ટ કરી દેવામાં આવ્યા. ભારતે નાગરિક જનતાનિ રાજવાનો પ્રયાસ કર્યો, પરંતુ પાકિસ્તાને નાગરિકો અને લાક્ષણિક સ્થાપનોને નિશાન બનાવીને પરિસ્થિતિને વધુ ખરાબ કરી હતી. આ પ્રયાસો નિષ્ફળ ગયા અને ભારતે આતંકવાદી નેટવર્કને ટેકો આપતા પાકિસ્તાનમાં મુખ્ય લાક્ષણિક સ્થાપનો સામે સચોટ જવાબી કાર્યવાહી કરી.

ભારતે માત્ર ત્રણ દિવસમાં પોતાના ઉદ્દેશ્યો હાંસલ કર્યાં. સ્થાપિત લાક્ષણિક ચેનલો દ્વારા પાકિસ્તાન દ્વારા કરવામાં આવેલી બુદ્ધિરાશિની વિનંતીને ભારતે સ્વીકારી લીધી. કોઈપણ પ્રકારની ખોટી માહિતી કે ત્યારબાદના કવરઅપ એ હકીકતને બદલી શકતા નથી કે ભારતે લાક્ષણિક વિજય મેળવ્યો છે, જે એક નિર્ણયિત યુદ્ધ દર્શાવે છે જે દુર્લભ છે. ઈતિહાસમાં આવા લાંબાના યુદ્ધોના પછા ઉત્કાંચો છે, જેમાંથી બહાર નીકળવાની કોઈ સ્પષ્ટ વ્યૂહરચના નહોતી. જેમાં રક્ષિતા-

પહોંચાડવામાં આવ્યું, જ્યારે ભારતમાં તેની સ્થાનિક અસર લગભગ નહિવત્ હતી. વિશ્વની નજર હેઠળ, ભારતની ઈન્સ્ટિટ્યૂટ એર કમાન્ડ એન્ડ કંટ્રોલ સિસ્ટમ (IACCS), ખાસ કરીને સ્વદેશી 'આકાશનીર' સિસ્ટમે, પાકિસ્તાની ડ્રોન અને મિસાઈલ હુમલાઓને સફળતાપૂર્વક નિષ્ક્રિય કર્યાં અને મહત્વપૂર્ણ સ્થાપનોનું રક્ષણ કર્યું. ભારત પર આર્થિક વિશેષ ઓછો હતો. દુશ્મન પર ભારે ભય લાડવાનું અને સાથે સાથે તેના પોતાના પ્રદેશ પર અસર મર્યાદિત કરવાનું આ સંયોજન ભારતની ઝીલવટભરી યોજના, ટેકનોલોજી અને ચોકસ અમલીકરણને પ્રતિબિંબિત કરે છે. રાફેલ વિમાન, એકમ મિસાઈલો અને હેમર બોમ્બનો ઉપયોગ કરીને, ભારતીય વાયુસેનાએ પાકિસ્તાની હવાઈ સંરક્ષણ પ્રણાલીઓને ભાગપાસ અને જમ કરીને, એવીસ મિનિટમાં વિમાન પૂર્ણ કર્યું.

૧૦ મેના રોજ ભારતે કાર્યવાહીનો વ્યાપ વધારીને અગિયાર સૈન્ય ડેકાડાઓને નિશાન બનાવ્યા અને તેમની મહત્વપૂર્ણ લક્ષ્યાંકોને નષ્ટ કરી દીધાં. ભારતે લઈને પંજાબના સિયાલકોટ અને બહાવલપુર જેવા સ્થળો સુધીના આ હુમલાઓએ ભારતની પહોંચ અને ચોકસાઈ દર્શાવી હતી. નુરે ખાન અને સરમોષ એરબેઝ જેવા મુખ્ય લક્ષ્યોને નિશાન બનાવીને સંદેશ આપ્યો કે પાકિસ્તાનમાં કોઈ પણ આતંકવાદી કે કાણુ ભારતની પહોંચથી બહાર નથી. આ હુમલાઓનું પ્રમાણ અને ચોકસાઈ અમૂતપૂર્વ હતું, યુક્ત અગ્રહર, અદ્ભુત મલિક રોક અને મુદસિર અહેમદ સહિત સોથી વધુ આતંકવાદીઓને હાર કરવામાં આવ્યા હતા.

ન્યૂનતમ ભયે મહાન અસર ઓપરેશન સિંદૂર એ પાકિસ્તાનના પરમાણુ ખતરના દાવાને પણ ખોટો ઠેરવ્યો. યુકેન અથવા ગાઝા જેવા સંઘર્ષોની સરખામણીમાં, જ્યાં વ્યાપક વિનાશ થઈ રહ્યો છે, આ અભિયાનમાં પાકિસ્તાનના આતંકવાદી અને સૈન્ય માળખાઓને ભારે નુકસાન

પહોંચાડવામાં આવ્યું, જ્યારે ભારતમાં તેની સ્થાનિક અસર લગભગ નહિવત્ હતી. વિશ્વની નજર હેઠળ, ભારતની ઈન્સ્ટિટ્યૂટ એર કમાન્ડ એન્ડ કંટ્રોલ સિસ્ટમ (IACCS), ખાસ કરીને સ્વદેશી 'આકાશનીર' સિસ્ટમે, પાકિસ્તાની ડ્રોન અને મિસાઈલ હુમલાઓને સફળતાપૂર્વક નિષ્ક્રિય કર્યાં અને મહત્વપૂર્ણ સ્થાપનોનું રક્ષણ કર્યું. ભારત પર આર્થિક વિશેષ ઓછો હતો. દુશ્મન પર ભારે ભય લાડવાનું અને સાથે સાથે તેના પોતાના પ્રદેશ પર અસર મર્યાદિત કરવાનું આ સંયોજન ભારતની ઝીલવટભરી યોજના, ટેકનોલોજી અને ચોકસ અમલીકરણને પ્રતિબિંબિત કરે છે. રાફેલ વિમાન, એકમ મિસાઈલો અને હેમર બોમ્બનો ઉપયોગ કરીને, ભારતીય વાયુસેનાએ પાકિસ્તાની હવાઈ સંરક્ષણ પ્રણાલીઓને ભાગપાસ અને જમ કરીને, એવીસ મિનિટમાં વિમાન પૂર્ણ કર્યું.

૧૦ મેના રોજ ભારતે કાર્યવાહીનો વ્યાપ વધારીને અગિયાર સૈન્ય ડેકાડાઓને નિશાન બનાવ્યા અને તેમની મહત્વપૂર્ણ લક્ષ્યાંકોને નષ્ટ કરી દીધાં. ભારતે લઈને પંજાબના સિયાલકોટ અને બહાવલપુર જેવા સ્થળો સુધીના આ હુમલાઓએ ભારતની પહોંચ અને ચોકસાઈ દર્શાવી હતી. નુરે ખાન અને સરમોષ એરબેઝ જેવા મુખ્ય લક્ષ્યોને નિશાન બનાવીને સંદેશ આપ્યો કે પાકિસ્તાનમાં કોઈ પણ આતંકવાદી કે કાણુ ભારતની પહોંચથી બહાર નથી. આ હુમલાઓનું પ્રમાણ અને ચોકસાઈ અમૂતપૂર્વ હતું, યુક્ત અગ્રહર, અદ્ભુત મલિક રોક અને મુદસિર અહેમદ સહિત સોથી વધુ આતંકવાદીઓને હાર કરવામાં આવ્યા હતા.

ન્યૂનતમ ભયે મહાન અસર ઓપરેશન સિંદૂર એ પાકિસ્તાનના પરમાણુ ખતરના દાવાને પણ ખોટો ઠેરવ્યો. યુકેન અથવા ગાઝા જેવા સંઘર્ષોની સરખામણીમાં, જ્યાં વ્યાપક વિનાશ થઈ રહ્યો છે, આ અભિયાનમાં પાકિસ્તાનના આતંકવાદી અને સૈન્ય માળખાઓને ભારે નુકસાન

વલણ. સંરક્ષણ ઉત્પાદન ૨૦૧૪-૧૫માં ૧૪,૪૨૯ કરોડથી વધીને ૨૦૨૪-૨૫માં ૧૧,૫૪,૦૦૦ કરોડ થવાનો અંદાજ છે, જેમાંથી ૬૫ ટકાથી વધુનું ઉત્પાદન હવે દેશમાં થાય છે. ડ્રોન આપાત પ્રતિબંધ અને PLI યોજના જેવી નીતિઓએ સ્થાનિક સંયોજન અને વિકાસને વેગ આપ્યો છે. આજે, ૭૫ ટકા બરીદી સ્થાનિક સોતોમાંથી થાય છે અને ૨૫ ટકા સંરક્ષણ સંયોજન અને વિકાસ ખાનગી લેઝ માટે અનામત છે. સેનાના લગભગ ૮૦ ટકા કાર્યોમાંનું સ્વદેશીકરણ કરવામાં આવ્યું છે અને ૨૦૨૭-૨૮ સુધીમાં સંપૂર્ણ સ્વદેશીકરણ થવાની અપેક્ષા છે. શ્રીલંકા, આઝાદ, આઝાદ તીર, તેજસ્ અને એન્ટી-ડ્રોન પોટકોમ જેવી સિસ્ટમોએ મહત્તી-ડ્રોન ભયનાઓને વધુ મજબૂત બનાવી છે.

ઓપરેશન સિંદૂરમાં ડ્રોન એ આઈ-આપારિટ સિસ્ટમની ભૂમિકા ભજવવાનારા તરીકે પણ દર્શાવવામાં આવી હતી. છેલ્લા દાયકામાં લાગુ પડવામાં આવેલા વ્યાપક સુધારાઓ, જેમાં FDI ઉદારીકરણ અને સંરક્ષણ કોરિડોરનો સમાવેશ થાય છે, હવે ભારતની લાંબા ગાળાની વ્યૂહાત્મક સ્વાયત્તાને મજબૂત બનાવી રહ્યા છે.

રાષ્ટ્રકીય ઈચ્છાશક્તિ - સફળતા માટેનું મુખ્ય પરિણામ લાક્ષણિક સફળતામાં રાષ્ટ્રકીય દિશા નિર્ણાયક ભૂમિકા ભજવે છે. સૈનિકોની બહાદુરી મહત્વપૂર્ણ છે, પરંતુ નેતૃત્વનું વિઝન પરિણામો, આકાર આપે છે. છેલ્લા દાયકામાં, ભારત આતંકવાદના પ્રતિભાવમાં સંયમથી લાક્ષણિક ચિકિત્સાનો ઉપયોગ કરવાની તૈયારી તરફ આગળ વધ્યું છે.

નેતૃત્વને ગણતરીપૂર્વક જોખમ લેવાની શક્તિ દર્શાવી અને આતંકવાદીઓ જ્યાં પણ કાર્યરત હોય ત્યાં તેમને નિશાન બનાવવા માટે જાહેરમાં પ્રતિબદ્ધતા દાખવી. સચ્ચ દળોને કાર્યવાહીની સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતા આપવામાં આવી હતી, જોકે તેમને નાગરિક જનતાનિ રાજવા માટે સ્પષ્ટ સૂચના આપવામાં

આવી હતી. દુશ્મનના પ્રદેશમાં પણ નાગરિક જીવન પ્રત્યે આદરનો આ સમ્બતાવાદી અભિગમ પાકિસ્તાન માટે અજાણ છે, જે ભારત સામે અપરંપરાગત યુદ્ધ કરવા માટે આતંકવાદનો ઉપયોગ એક ચલાક સાધન તરીકે કરે છે. પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીના નેતૃત્વ હેઠળ, સિંધુ જળ સંપિને સ્થાપિત કરવાનો હોય કે સંતુલિત લાક્ષણિક કાર્યવાહી કરવાનો હોય, તે બધા નિર્ણયો કાળજીપૂર્વક ઓપરેશન અને લાક્ષણિક નેતૃત્વ સાથે સંકલનમાં લેવામાં આવ્યા છે. ઉદ્દેશ્ય સુસંગત અને ચોકસ રહ્યો છે: આતંકવાદીઓ અને તેમના સમર્થન માળખાને લક્ષ્ય બનાવવાનો, ભલે તેઓ ગમે ત્યાં હોય. પાકિસ્તાન સાથેના ભારતનો અનુભવ સૂચવે છે કે જળ દ્વારા અવરોધ એ રાજદ્વારી વિરોધ અને દસ્તાવેજ નિર્માણ કરતાં વધુ અસરકારક છે, જેમ કે ૨૦૦૮માં મુંબઈમાં થયેલા ભયાનક આતંકવાદી હુમલા પછી જોવા મળ્યું છે. સરખાવે, ઓપરેશન સિંદૂર એ આ સંદર્ભમાં એક નવી સામાન્યતા સ્થાપિત કરી છે, જ્યારે એ પણ સંકેત આપે છે કે ભવિષ્યની કામગીરીનું જ આગળ અને પાકિસ્તાનના આંતરિક બાજોમાં વિસ્તરી શકે છે.

સમગ્ર રાષ્ટ્રનો અભિગમ ઓપરેશન સિંદૂર "સમગ્ર રાષ્ટ્રનો" અભિગમ પ્રતિબિંબિત કરે છે, જેમાં સચ્ચ દળો, સરકાર અને ખાનગી ઉદ્યોગને એકસાથે લાવવામાં આવ્યા હતા અને નાગરિક-લાક્ષણિક સંકલન માટે નવા પોરોહો સ્થાપિત કરવામાં આવ્યા હતા. નોંધપાત્ર રીતે, સ્ટાર્ટઅપ અને ખાનગી કંપનીઓએ IDEX કેમવર્કના સમર્થનથી ડ્રોન અને કાઉન્ટર-UAS સિસ્ટમમાં યોગદાન આપ્યું હતું. આગામી વર્ષોમાં તેમની ભૂમિકા વધુ વધવાની શક્યતા છે.

આમાંથી મળેલી શીખને આપારે વિવિધ એજન્સીઓ વચ્ચે સંકલનમાં સુધારો થયો. ISRO એ ઉપગ્રહ-આપારિટ ડેપરેચ પૂરી પાડી, જ્યારે ખોટી માહિતીનો સાખનો કરવા અને જાહેર સંદેશાવ્યવહારનું સંચાલન કરવાના પ્રયાસો કરવામાં આવ્યા.

ભારતીય સેનાના ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ડિફેન્સ સ્ટ્રાક (IDS) એ સંયુક્ત બરીદી અને કામગીરી સુનિશ્ચિત કરી, જેનાથી ગલેય સેનાઓ સંયુક્ત ગુપ્તચર માહિતીના આપારે કાર્ય કરી શકે. નાગરિક વહીવટને લાક્ષણિક આપોજનમાં પણ સંકલિત કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં તૈયારીના પગલાં અને જાહેર સંદેશાવ્યવહારનો સમાવેશ થાય છે. સરકારે, વિપલો સાથે મળીને આતંકવાદ સામે આંતરરાષ્ટ્રીય સમર્થન મેળવવા માટે વિશ્વભરમાં સર્વપક્ષીય પ્રતિનિધિમંડળો મોકલ્યા, જે દેશ મોટા પાકારોનો સામનો કરી રહ્યો હોય ત્યારે રાષ્ટ્રકીય એકતાના મહત્વને પ્રતિબિંબિત કરે છે.

(લેખક મનોહર પારિંકર ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ફોર ડિફેન્સ સ્ટ્રીટ એન્ડ એનાલિસિસના ડાયરેક્ટર જનરલ છે, અને ઓપરેશન સિંદૂરના સંકલનમાં સંયુક્ત આરંભ અધીકારી અને પશ્ચિમ આફ્રિકા મોકલવામાં આવેલા સર્વપક્ષીય પ્રતિનિધિમંડળના સમ્પન્ન હતા; આ તેમના અંગત વિચારો છે.)

મહાપ્રબંધઃ દ્વારા વડોદ

પશ્ચિમ રેલવેના મહાપ્રબંધક શ્રી રામાસય પારિંકર દ્વારા આજે સુરત-વડોદરા-બોપરા ખંડનું ઉવિન્દો ટ્રેસિંગ નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું. વડોદરા સ્ટેશન પર પહોંચ્યા બાદ તેમણે વડોદરા મંડળના મંડલ રેલ પ્રબંધક શ્રી રાધુ ભાડે તેમજ મંડળના વરિષ્ઠ અધિકારીઓ સાથે

JHARKHAND

KARNATAKA

MADHYA PRADESH

Publication Name:
Vinay Ujala

Edition:
Bhopal

Publication Date:
06/05/2026

Page No:
7

Language:
Hindi

CCM:
497.5

One Year After Operation Sindoor - A Look at its Key Pillars Strategy of Controlled Warfare

ऑपरेशन सिंदूर के एक वर्ष बाद - एक नज़र इसके प्रमुख स्तंभों पर

पाकिस्तान समर्थित आतंकवादियों ने गत 22 अप्रैल को करमौर के पहलगांम में बड़ी संख्या में निरदोष पर्यटकों की बेरहमी से हत्या कर दी थी। इससे जवाब में भारत ने सावधानी से चुने गए नौ लक्ष्यों के खिलाफ अभूतपूर्व और सटीक सैन्य अभियान चलाया। इस अभियान में भारत की सरजमीं पर हमले के लिए इस्तेमाल में लाए जाने वाले प्रमुख आतंकवादी दलों को नेतृत्व प्रदान कर दिया गया। भारत ने आम नागरिकों को नुकसान पहुंचाने से बचने का प्रयास किया, इसके विपरीत पाकिस्तान ने नागरिकों और सैन्य ठिकानों को निशाना बनाकर स्थिति को और भड़काया। उसके ये प्रयास नाकाम रहे। भारत ने पाकिस्तान में आतंकवादी नेटवर्क का समर्थन करने वाले सैन्य प्रतिष्ठानों पर सटीक जवाबी कार्रवाई की। भारत ने मात्र चार दिनों के भीतर ही अपने उद्देश्यों को प्राप्त कर लिया। स्थापित सैन्य नेतृत्व के जरिए पाकिस्तान की ओर से किए गए युद्धविराम के अनुरोध को भारत ने स्वीकार कर लिया। किसी भी प्रकार की गलत जानकारी या बाधा में की गई तीव्र-घोषी की कोशिशें इस हकीकत को बदल नहीं सकतीं कि भारत ने निर्यातित युद्ध का प्रदर्शन करते हुए सैन्य रूप से जीत हासिल की, जो कि बहुत कम देखने को मिलता है। इतिहास में ऐसे त्वरे युद्धों के उदाहरणों की भरमार है, जिनसे बाहर निकलने की कोई भी स्पष्ट रणनीति नहीं थी, इन उदाहरणों में पाँचों वर्षों में प्रवेश कर चुका रूस-यूक्रेन संघर्ष, तथा विद्यमान और

अफगानिस्तान के साथ लंबे अरसे तक चले युद्ध भी शामिल हैं, जिन्होंने दशकों तक नुकसान, क्षेत्रीय अस्थिरता और आर्थिक अयवस्था को जन्म दिया। पश्चिम एशिया में जारी संघर्ष की भी कैपल लड़ने वाले पक्षों को ही नहीं, बल्कि वैश्विक समुदाय को भी भारी क्षतिबोध पहुंचा रहा है। इसके विपरीत, भारतीय नेतृत्व के दृढ़ संकल्प और सैन्य पेशेवर दक्षता की बदौलत ऑपरेशन सिंदूर एक अंतहीन युद्ध बनने से बच गया।

पाकिस्तान के मूल पर प्रहार - पहलगांम में हुए आतंकवादी हमले के बाद भारत की जवाबी कार्रवाई बेहद प्रभावशाली रही। भारत ने एक समन्वित अभियान के तहत पाकिस्तान के भीतर गहराई तक प्रहार किया और पाकिस्तान तथा पीओजेके में मौजूद नौ बेहद महत्वपूर्ण आतंकवादी लॉजिस्टिक्स को निशाना बनाकर लक्ष्य-ए-तयबा, जैश-ए-मोहम्मद और हिजबुल मुजाहिदीन के ठिकानों को जमींदोज कर दिया। पीओजेके के टिकानों को जमींदोज कर दिया। पीओजेके से लेकर पंजाब के रियासलवोट और बहावलपुर जैसे स्थानों तक किए गए इन हमलों ने भारत की पहुंच और सटीकता को प्रदर्शित किया। पूरे खान और सरगोधा एररबेस जैसे महत्वपूर्ण ठिकानों पर प्रहार कर यह संदेश दिया गया कि पाकिस्तान में कोई भी आतंकवादी पनाहगाह भारत की पहुंच से बाहर नहीं है। इन हमलों का पैमाना और सटीकता अभूतपूर्व थी। इनमें यूएसए अजहर, अब्दुल मलिक रऊफ और मुदरिसर अहमद सहित सौ से अधिक आतंकवादियों का सफाया कर दिया गया।

नियंत्रित युद्ध की रणनीति

न्यूनतम लागत पर अधिकतम प्रहार : ऑपरेशन सिंदूर ने पाकिस्तान की परमाणु धमकी के दावे को भी झुठला दिया। युद्ध के गाजा जैसे संघर्षों के विपरीत, जहाँ व्यापक विनाश होरहा है, इस अभियान में पाकिस्तान के आतंकवादी और सैन्य दलों को भारी क्षति पहुंचाई गई, जबकि भारत में घरेलू स्तर पर इसका प्रभाव लगभग नगण्य रहा। दुनिया की निगाहों के सामने, भारत की एकीकृत वायु कमान एवं नियंत्रण प्रणाली (आईएसीसीएस), विशेष रूप से स्वदेशी 'आकाशतार' प्रणाली ने पाकिस्तान के ड्रोन और मिसाइल हमलों को सफलतापूर्वक निष्क्रिय कर महत्वपूर्ण ठिकानों को रक्षा की। भारत में आर्थिक व्यवधान बेहद कम रहा। विरोधी पर भारी लागत थोपने और साथ ही अपने क्षेत्र पर प्रभाव को सीमित रखने का यह अंतर भारत की ओर से बहुत ध्यान से बनाई गई योजना, तकनीक और सटीक क्रियान्वयन को दर्शाता है। भारतीय वायु सेना ने राफेल विमानों, स्कैल्प मिसाइलों और हेमर बमों का उपयोग करते हुए पाकिस्तान की वायु रक्षा प्रणालियों को बाधित कर, उन्हें जाम करते हुए तैरिस मिस्ट के भीतर मिशन पूरा कर लिया। 10 मई को भारत ने कारवाही का दावा प्रदर्शन किया। नौसेना ने समुद्री जवाब बनाए रखा, जबकि थल सेना और वायु सेना ने

कमजोर कर दिया। भारत एक ही अभियान में किसी परमाणु-हथियार संपन्न देश के ग्यारह पर्यवेसों को निशाना बनाने वाला पहला देश बन गया। इस अभियान में पाकिस्तानी वायु सेना की लगभग बीस प्रतिशत संपत्तियाँ नष्ट हो गईं। भूलाचरी एयरबेस पर भारी नुकसान हुआ। ऑपरेशन सिंदूर ने संस्यवता, आत्मनिर्भरता और स्वदेशीकरण का स्पष्ट प्रदर्शन किया। नौसेना ने समुद्री जवाब बनाए रखा, जबकि थल सेना और वायु सेना ने

आतंकवादी तथा सैन्य दलों पर समन्वित प्रहार किए। इस अभियान ने मोदी सरकार द्वारा लागू किए गए काफ़ीअरसे से लंबित सुधारों को भी प्रमाणित किया, जैसे 2019 में चीफ ऑफ डिफेंस स्टॉफ के पद का गठन और भारत का स्वदेशी रक्षा उत्पादन की ओर रुख करना। रक्षा उत्पादन 2014-15 में 46,429 करोड़ रुपये से बढ़कर 2024-25 में 1,54,000 करोड़ रुपये हो गया, जिसमें अब 65 प्रतिशत से अधिक उत्पादन देश के भीतर ही किया जा रहा है। ड्रोन आयात पर प्रतिबंध और पीएलआई योजना जैसे नीतियों ने घरेलू अनुसंधान एवं विकास को बढ़ावा दिया। आज 75 प्रतिशत खरीद घरेलू स्रोतों से हो रही है, और रक्षा अनुसंधान एवं विकास का 25 प्रतिशत हिस्सा निजी क्षेत्र के लिए आरक्षित है। सेना के लगभग 90 प्रतिशत गोला-बारूद का स्वदेशीकरण हो चुका है, और 2027-28 तक पूर्ण स्वदेशीकरण की उम्मीद है। ब्रह्मोस, आकाश, आकाशतार, तेजस और एंटी-ड्रोन-प्लेटफॉर्म जैसे प्रणालियों ने मर्टी-ओमेगन क्षमता को और मजबूत किया है। ऑपरेशन सिंदूर ने ड्रोन और एआइ-आधारित प्रणालियों की भूमिका को भी शांति-वर्धकों के रूप में प्रदर्शित किया। एफडीआई में उदारीकरण और रक्षा गतिविधियों सहित पिछले एक दशक में किए गए

व्यापक सुधार, अब भारत की दीर्घकालिक रणनीतिक स्वायत्तता को मजबूती प्रदान कर रहे हैं।

राजनीतिक इच्छाशक्ति - सफलता का प्रमुख कारक : सैन्य सफलता के लिए राजनीतिक दिशा महत्वपूर्ण भूमिका निभाती है। यद्यपि रैनिंगो की वीरता अत्यंत महत्वपूर्ण है, लेकिन नेतृत्व की दूरदृष्टि परिणामों को आकार देती है। पिछले एक दशक में, भारत आतंकवाद के जवाब में सैन्य विकल्पों का इस्तेमाल करने की इच्छा की ओर बढ़ा है। नेतृत्व ने सांच-विचार कर जोखिम उठाने की क्षमता का प्रदर्शन किया और आतंकवादियों को, वे जहाँ भी सक्रिय हों, उन्हें वहीं निशाना बनाने की सार्वजनिक प्रतिबद्धता जताई। सरासर बलों को कार्रवाई करने की पूर्ण स्वतंत्रता दी गई, हालांकि उन्हें नागरिकों की क्षति से परहेज करने का स्पष्ट निर्देश भी दिया गया। दुर्घटना के इलाके में भी नागरिक जीवन के प्रति सम्मान का यह सभ्यतापूर्ण दृष्टिकोण, पाकिस्तान के लिए अजनबान है, जो भारत के खिलाफ अपरंपरागत युद्ध छेड़ने के लिए आतंकवाद का कुटिल साधन के रूप में इस्तेमाल करता है। प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी के नेतृत्व में निर्णय-साहस सिंधु जल संधि को स्थापित करना ही या संतुलित सैन्य कार्रवाई, सभी सैन्य नेतृत्व के साथ समन्वय में सांच-समझकर और योजनाबद्ध तरीके से लिए गए हैं। इसका उद्देश्य एक जैसा और सटीक रहा है : आतंकवादियों और उनके सहयोगी दलों को, वे जहाँ कहीं भी हों, निशाना बनाना।

संपूर्ण राष्ट्र दृष्टिकोण

ऑपरेशन सिंदूर ने 'संपूर्ण राष्ट्र' दृष्टिकोण को प्रतिबिंबित किया, जिसमें सरासर बलों, सरकार और निजी उद्योगों को एक साथ लाया गया और नागरिक-सैन्य समन्वय के नए मानक तय किए गए। स्टार्टअप और निजी कंपनियों ने आईडीईएक्स डीके सहयता से ड्रोन तथा काउंटर-सूचना प्रणालियों में योगदान दिया। इसरो ने उपग्रह-आधारित निगरानी प्रदान की, जबकि पल्लव सूचना का मुकाबला करने और जनसंचार को प्रभावित करने के प्रयास किए गए। भारतीय सेना के एकीकृत रक्षा स्टॉफ (आईईएस) ने संयुक्त खरीद और संचालन को सुनिश्चित किया, जिससे तीनों सेनाएं साक्षात् खूबियाँ जानकारी के आधार पर काम कर सकीं। नागरिक प्रशासन को भी सैन्य योजना के साथ जोड़ा गया, जिसमें तैयारी के उपाय और जनसंचार की व्यवस्था शामिल थी। आतंकवाद के खिलाफ अंतरराष्ट्रीय समर्थन जुटाने सरकार ने शिपिंग दलों को साथ लेते हुए दुनिया भर में सर्वदलीय प्रतिनिधिमंडल भेजा, जिससे देश के समक्ष बड़ी चुनौतियों के आने पर राजनीतिक एकता का महत्व प्रतिबिंबित होता है।

(लेखक, मनीष पर्रिकर इस्टीमेटेड फॉर डिफेंस स्टडीज़ एंड पॉलिसी के महादेशक हैं, और वह ऑपरेशन सिंदूर के स्वर्ण में संयुक्त अरब अमीरात और पश्चिम अफ्रीका भेजे गए सर्वदलीय प्रतिनिधिमंडल में सदस्य तौर पर शामिल थे, ये उनके निजी विचार हैं।)

MAHARASHTRA

Publication Name:
The Hindustan Times

Edition:
Mumbai

Publication Date:
06/05/2026

Page No:
2

Language:
English

CCM:
443.71

The many successes of Operation Sindoor

Sujan Chitnoy

INDIA STRUCK DEEP INTO PAK TERRITORY IN A COORDINATED OPERATION, TARGETING NINE HIGH-VALUE TERRORIST LAUNCH PADS

On April 22, 2025, 26 people were murdered in cold blood in Pahalgam, Kashmir, by Pakistan-sponsored terrorists. This led to India undertaking an unprecedented and high-precision military operation against nine targets. Key terror infrastructure used to unleash attacks on India was dismantled. Unlike India, which avoided inflicting civilian casualties, Pakistan escalated matters by targeting civilians and military sites. These attempts failed, and India retaliated against high-value military installations supporting terrorist networks in Pakistan.

Having achieved its objectives within four days, India accepted Pakistan's plea for a ceasefire through established military channels. No amount of misinformation or subsequent attempts at adding gloss can change the fact that India prevailed militarily while demonstrating a level of controlled warfare seldom witnessed. History is replete with examples of prolonged wars lacking exit strategies, including the Russia-Ukraine conflict, now in its fifth year, as well as the protracted conflicts in Vietnam and Afghanistan, which saw decades of attrition, regional instability, and economic disruption. Even ongoing conflicts in West Asia continue at great cost not only to the belligerents but also to the global community at large. By contrast, Sindoor avoided becoming an unending war, thanks to the purposeful resolve of the Indian leadership and military professionalism.

The retaliation following the Pahalgam attack was telling. India struck deep into Pakistani territory in a coordinated operation, targeting nine high-value terrorist launch pads across Pakistan and Pakistan-occupied Jammu and Kashmir (PoJK), dismantling hubs of Lashkar-e-Taiba, Jaish-e-Mohammed, and Hizbul Mujahideen. From PoJK to mainland Punjab (Pakistan) locations such as Sialkot and Bahawalpur, the strikes demonstrated reach and precision. Critical installations, including the Nur Khan and Sarogdha airbases, were hit, conveying that no terrorist sanctuary in Pakistan was beyond reach. The scale and precision of these strikes were unprecedented. Over 100 terrorists were eliminated, including Yusuf Azhar, Abdul Malik Rauf, and Mudassir Ahmad.

Operation Sindoor also called Pakistan's nuclear bluff. Unlike conflicts such as Ukraine or Gaza, where damage is widespread, this operation inflicted severe damage on terror and military infrastructure in Pakistan while ensuring negligible domestic impact on the Indian side. As the world watched,

India's Integrated Air Command and Control System (IACCS), especially the indigenous Akashteer system, successfully countered Pakistan's drones and missiles, protecting key installations.

There was minimal economic disruption in India. This asymmetry, in terms of imposing high costs on the adversary and yet mitigating impact on one's own territory, reflected meticulous planning, technology and execution on the Indian side. The Indian Air Force bypassed and jammed Pakistani air defence systems, completing the mission in 23 minutes, using Rafale jets, SCALP missiles and HAMMER bombs.

On May 10, India expanded the scope of engagement, targeting military installations and degrading critical capabilities. India struck 11 of Pakistan's military airbases in a single operation, despite the country being a nuclear-armed State, and reportedly destroyed 20% of Pakistan's air force assets.

Operation Sindoor demonstrated jointness, amanirbharta, and indigenisation. The Navy maintained maritime pressure, while the Army and Air Force coordinated strikes on terror and military infrastructure. The operation validated long-pending reforms put in place by the government led by Prime Minister Narendra Modi, such as the creation of the office of chief of defence staff in 2019 and shift toward indigenous defence production. Defence output rose from ₹46,429 crore in 2014-15 to ₹1,54,000 crore in 2024-25, with over 65% now domestically produced. Policies such as the drone import ban and PLI scheme boosted domestic R&D. Today, 75% of procurement is domestic, and 25% of defence R&D is reserved for the private sector. Around 90% of ammunition has been indigenised, with full indigenisation expected by 2027-28. Systems such as BrahMos, Akash, Akashteer, Tejas, and anti-drone platforms have enhanced multidomain capability.

Sindoor also showcased the role of drones and AI-driven systems as force multipliers. Broader reforms of the last decade, including FDI liberalisation and defence corridors, now support India's long-term strategic autonomy.

Political direction remains central to military success. While soldierly bravery is vital, leadership

vision shapes outcomes. Over the past decade, India has moved from restraint toward a willingness to employ military options in response to terrorism.

The leadership has demonstrated a capacity for measured risk-taking and publicly committed to targeting terrorists wherever they operate. The armed forces were given complete operational freedom albeit with an injunction to avoiding civilian casualties. This civilisational ethos, of respecting civilian lives even in the adversary's territory, is alien to Pakistan which actively uses terrorism as an asymmetrical means to wage unconventional war against India.

Under PM Modi, decisions — from suspending the Indus Waters Treaty to calibrated strikes — have been deliberate and well-coordinated with the military leadership. The mandate has been consistent and precise: target terrorists and their support systems wherever they might be.

India's experience with Pakistan suggests that deterrence through force has greater impact than diplomatic protest and preparation of dossiers as seen in the aftermath of the horrendous terror attacks in Mumbai in 2008. Clearly, Operation Sindoor has set a new normal in this regard, besides signalling that strikes could extend well beyond PoJK into the heartland of Pakistan.

Operation Sindoor reflected a whole-of-nation approach, integrating the armed forces, government, and private industry, and set new standards for civil-military tandem. Notably, startups and private firms contributed to drone and counter-UAS systems, supported by the iDEX framework. Their role is set to grow in coming years. Among the lessons drawn, coordination improved across agencies. Isro provided satellite-based surveillance, while efforts were made to counter misinformation and manage public communication.

The Indian military's Integrated Defence Staff ensured joint procurement and operations, enabling all three services to function on shared intelligence. Civil administration was aligned with military planning, including preparedness measures and public communication. The government also engaged opposition parties by dispatching All Party Delegations across the world to build international support against terrorism, thus reflecting the importance of political unity on larger challenges before the nation.

Sujan Chitnoy is the director general of the Manohar Parrikar Institute for Defence Studies and Analyses and was a member of the All Party Delegation to the UAE and West Africa in the context of Operation Sindoor. The views expressed are personal

MIZORAM

A year on –looking back at key pillars of Op Sindoor

SUJAN CHINYO

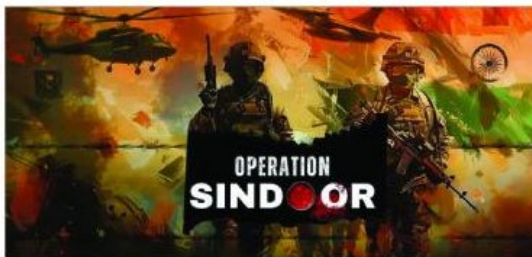
Strategy of controlled warfare

On April 22, a large number of innocent tourists were murdered in cold blood in Pahalgam, Kashmir, by Pakistan-sponsored terrorists. This led India to undertake an unprecedented and precisely crafted military operation against nine carefully chosen targets. Key terror infrastructure used to unleash attacks on India was dismantled. Unlike India, which avoided inflicting civilian casualties, Pakistan escalated matters by targeting civilians and military sites. These attempts failed, and India retaliated with precision against high-value military installations supporting terrorist networks in Pakistan.

Having achieved its objectives within four days, India accepted Pakistan's plea for a ceasefire through established military channels. No amount of misinformation or subsequent attempts at adding gloss can change the fact that India prevailed militarily while demonstrating a level of controlled warfare seldom witnessed.

History is replete with examples of prolonged wars lacking exit strategies, including the Russia-Ukraine conflict, now in its fifth year, as well as the protracted conflicts in Vietnam and Afghanistan, which saw decades of attrition, regional instability and economic disruption. Even ongoing conflicts in West Asia continue at great cost not only to the belligerents but also to the global community at large. By contrast, Operation Sindoor avoided becoming an unending war, thanks to the purposeful resolve of the Indian leadership and military professionalism.

Striking Pakistan's core

The riposte following the terrorist attack in Pahalgam was telling. India struck deep into Pakistani territory in a coordinated operation, targeting nine high-value terrorist launch pads across Pakistan and PoJK, dismantling hubs of Lashkar-e-Taiba, Jaish-e-Mohammed, and Hizbul Mujahideen. From PoJK to mainland Punjab locations such as Sialkot and Bahawalpur, the strikes demonstrated reach and precision. Critical installations, including the Nur Khan and Sargodha airbases, were hit, conveying that no terrorist sanctuary in Pakistan was beyond reach.

The scale and precision of these strikes were unprecedented. Over one hundred terrorists were eliminated, including Yusuf Azhar, Abdul Malik Rauf, and Mudassar Ahmad.

Inflict pain at minimum cost
Operation Sindoor also called Pakistan's nuclear bluff. Unlike conflicts such as Ukraine or Gaza, where damage is widespread, this operation inflicted severe damage on terror and military infrastructure in Pakistan while ensuring negligible domestic impact on the Indian side. As the world watched, India's Integrated Air Command and Control System (IACCS), especially the indigenous Akashteer system, successfully countered Pakistan's drones and missiles, protecting key installations.

There was minimal economic dis-

ruption in India. This asymmetry, in terms of imposing high costs on the adversary and yet mitigating impact on one's own territory, reflected meticulous planning, technology and execution on the Indian side. The Indian Air Force bypassed and jammed Pakistani air defence systems, completing the mission in twenty-three minutes, using Rafale jets, SCALP missiles and HAMMER bombs.

On May 10, India expanded the scope of engagement, targeting eleven military installations and degrading critical capabilities. India became the first country to strike eleven airbases of a nuclear-armed state in a single operation, reportedly destroying twenty per cent of Pakistan's air force assets. High casualties were inflicted at Bholeari Airbase.

Jointness, Atmanirbharta, indigenisation (JAI)

Operation Sindoor demonstrated jointness, atmanirbharta, and indigenisation. The Navy maintained maritime pressure, while the Army and Air Force coordinated strikes on terror and military infrastructure.

The operation validated long-pending reforms put in place by the Modi government, such as the creation of the office of Chief of Defence Staff in 2019 and India's shift toward indigenously produced defence. Defence

output rose from ₹46,429 crore in 2014-15 to ₹1,54,000 crore in 2024-25, with over 65 per cent now domestically produced.

Policies such as the drone import ban and PLI scheme boosted domestic R&D. Today, 75 per cent of procurement is domestic, and 25 per cent of defence R&D is reserved for the private sector. Around 90 per cent of Army ammunition has been indigenised, with full indigenisation expected by 2027-28. Systems such as BrahMos, Akash, Akashteer, Tejas, and anti-drone platforms have enhanced multi-domain capability.

Operation Sindoor also showcased the role of drones and AI-driven systems as force multipliers. Broader reforms of the last decade, including FDI liberalisation and defence corridors, now support India's long-term strategic autonomy.

Political will—a key factor for success—Political direction remains central to military success. While soldierly bravery is vital, leadership vision shapes outcomes. Over the past decade, India has moved from restraint toward a willingness to employ military options in response to terrorism.

The leadership has demonstrated a capacity for measured risk-taking and publicly committed to targeting terrorists wherever they operate. The armed forces were given complete operational freedom, albeit with an injunction to avoid civilian casualties. This civilisation ethos, of respecting civilian lives even in the adversary's territory, is alien to Pakistan, which actively uses terrorism as an asymmetrical means to wage unconventional war against India.

Under Prime Minister Narendra Modi, decisions, from suspending the Indus Waters Treaty to calibrated strikes, have been deliberate and well-coordinated with the military leadership. The mandate has been consistent and precise: target ter-

rorists and their support systems wherever they might be.

India's experience with Pakistan suggests that deterrence through force has a greater impact than diplomatic protest and preparation of dossiers, as seen in the aftermath of the horrendous terror attacks in Mumbai in 2008. Clearly, Operation Sindoor has set a new normal in this regard, besides signalling that strikes could extend well beyond PoJK into the heartland of Pakistan.

Whole of nation approach

Operation Sindoor reflected a whole-of-nation approach, integrating the armed forces, government, and private industry and setting new standards for civil-military tandem. Notably, startups and private firms contributed to drone and counter-UAS systems, supported by the iDEX framework. Their role is set to grow in coming years.

Among the lessons drawn, coordination improved across agencies. ISRO provided satellite-based surveillance, while efforts were made to counter misinformation and manage public communication.

The Indian military's Integrated Defence Staff (IDS) ensured joint procurement and operations, enabling all three services to function on shared intelligence. Civil administration was aligned with military planning, including preparedness measures and public communication.

The government also engaged opposition parties by dispatching All-Party Delegations across the world to build international support against terrorism, thus reflecting the importance of political unity on larger challenges before the nation.

(The author, the Director General of the Manohar Parrikar Institute for Defence Studies and Analyses, was a member of the All Party Delegation to the UAE and West Africa in the context of OP SINDOOR; views are personal)

ODISHA

PUNJAB

The many successes of Operation Sindoor

Sujan
Chinoy

On April 22, 2025, 26 people were murdered in cold blood in Pahalgam, Kashmir, by Pakistan-sponsored terrorists. This led to India undertaking an unprecedented and high-precision military operation against nine targets. Key terror infrastructure used to unleash attacks on India was dismantled. Unlike India, which avoided inflicting civilian casualties, Pakistan escalated matters by targeting civilians and military sites. These attempts failed, and India retaliated against high-value military installations supporting terrorist networks in Pakistan.

Having achieved its objectives within four days, India accepted Pakistan's plea for a ceasefire through established military channels. No amount of misinformation or subsequent attempts at adding gloss can change the fact that India prevailed militarily while demonstrating a level of controlled warfare seldom witnessed. History is replete with examples of prolonged wars lacking exit strategies, including the Russia-Ukraine conflict, now in its fifth year, as well as the protracted conflicts in Vietnam and Afghanistan, which saw decades of attrition, regional instability, and economic disruption. Even ongoing conflicts in West Asia continue at great cost not only to the belligerents but also to the global community at large. By contrast, Sindoor avoided becoming an unending war, thanks to the purposeful resolve of the Indian leadership and military professionalism.

The retaliation following the Pahalgam attack was telling. India struck deep into Pakistani territory in a coordinated operation, targeting nine high-value terrorist launch pads across Pakistan and Pakistan-occupied Jammu and Kashmir (PoJK), dismantling hubs of Lashkar-e-Taiba, Jaish-e-Mohammed, and Hizbul Mujahideen. From PoJK to mainland Punjab (Pakistan) locations such as Sialkot and Bahawalpur, the strikes demonstrated reach and precision. Critical installations, including the Nur Khan and Sargodha airbases, were hit, conveying that no terrorist sanctuary in Pakistan was beyond reach. The scale and precision of these strikes were unprecedented. Over 100 terrorists were eliminated, including Yusuf Azhar, Abdul Malik Rauf, and Mudassir Ahmad.

Operation Sindoor also called Pakistan's nuclear bluff. Unlike conflicts such as Ukraine or Gaza, where damage is widespread, this operation inflicted severe damage on terror and military infrastructure in Pakistan while ensuring negligible domestic impact on the Indian side. As the world watched,

INDIA STRUCK DEEP INTO PAK TERRITORY IN A COORDINATED OPERATION, TARGETING NINE HIGH-VALUE TERRORIST LAUNCH PADS

India's Integrated Air Command and Control System (IACCS), especially the indigenous Akashteer system, successfully countered Pakistan's drones and missiles, protecting key installations.

There was minimal economic disruption in India. This asymmetry, in terms of imposing high costs on the adversary and yet mitigating impact on one's own territory, reflected meticulous planning, technology and execution on the Indian side. The Indian Air Force bypassed and jammed Pakistani air defence systems, completing the mission in 23 minutes, using Rafale jets, SCALP missiles and HAMMER bombs.

On May 10, India expanded the scope of engagement, targeting military installations and degrading critical capabilities. India struck 11 of Pakistan's military airbases in a single operation, despite the country being a nuclear-armed State, and reportedly destroyed 20% of Pakistan's air force assets.

Operation Sindoor demonstrated jointness, *atmanirbharta*, and indigenisation. The Navy maintained maritime pressure, while the Army and Air Force coordinated strikes on terror and military infrastructure. The operation validated long-pending reforms put in place by the government led by Prime Minister Narendra Modi, such as the creation of the office of chief of defence staff in 2019 and shift toward indigenous defence production. Defence output rose from ₹46,429 crore in 2014-15 to ₹1,54,000 crore in 2024-25, with over 65% now domestically produced. Policies such as the drone import ban and PLI scheme boosted domestic R&D. Today, 75% of procurement is domestic, and 25% of defence R&D is reserved for the private sector. Around 90% of ammunition has been indigenised, with full indigenisation expected by 2027-28. Systems such as BrahMos, Akash, Akashteer, Tejas, and anti-drone platforms have enhanced multi-domain capability.

Sindoor also showcased the role of drones and AI-driven systems as force multipliers. Broader reforms of the last decade, including FDI liberalisation and defence corridors, now support India's long-term strategic autonomy.

Political direction remains central to military success. While soldierly bravery is vital, leadership

vision shapes outcomes. Over the past decade, India has moved from restraint toward a willingness to employ military options in response to terrorism.

The leadership has demonstrated a capacity for measured risk-taking and publicly committed to targeting terrorists wherever they operate. The armed forces were given complete operational freedom albeit with an injunction to avoiding civilian casualties. This civilisational ethos, of respecting civilian lives even in the adversary's territory, is alien to Pakistan which actively uses terrorism as an asymmetrical means to wage unconventional war against India.

Under PM Modi, decisions — from suspending the Indus Waters Treaty to calibrated strikes — have been deliberate and well-coordinated with the military leadership. The mandate has been consistent and precise: target terrorists and their support systems wherever they might be.

India's experience with Pakistan suggests that deterrence through force has greater impact than diplomatic protest and preparation of dossiers as seen in the aftermath of the horrendous terror attacks in Mumbai in 2008. Clearly, Operation Sindoor has set a new normal in this regard, besides signalling that strikes could extend well beyond PoJK into the heartland of Pakistan.

Operation Sindoor reflected a whole-of-nation approach, integrating the armed forces, government, and private industry, and set new standards for civil-military tandem. Notably, startups and private firms contributed to drone and counter-UAS systems, supported by the IDEX framework. Their role is set to grow in coming years. Among the lessons drawn, coordination improved across agencies. Isro provided satellite-based surveillance, while efforts were made to counter misinformation and manage public communication.

The Indian military's Integrated Defence Staff ensured joint procurement and operations, enabling all three services to function on shared intelligence. Civil administration was aligned with military planning, including preparedness measures and public communication. The government also engaged opposition parties by dispatching All Party Delegations across the world to build international support against terrorism, thus reflecting the importance of political unity on larger challenges before the nation.

Sujan Chinoy is the director general of the Manohar Parrikar Institute for Defence Studies and Analysis and was a member of the All Party Delegation to the UAE and West Africa in the context of Operation Sindoor. The views expressed are personal

TRIPURA

Publication Name:
Tripura Observer

Publication Date:
06/05/2026

Language:
English

Edition:
Agartala

Page No:
2

CCM:
505.96

A Year On – Looking Back At Key Pillars of Op Sindoor

Sujan Chinoy

Strategy of **C**ontrolled **W**arfare

On April 22, a large number of innocent tourists were murdered in cold blood in Pahalgam, Kashmir, by Pakistan-sponsored terrorists. This led India to undertake an unprecedented and precisely crafted military operation against nine carefully chosen targets. Key terror infrastructure used to unleash attacks on India was dismantled. Unlike India, which avoided

inflicting civilian casualties, Pakistan escalated matters by targeting civilians and military sites. These attempts failed, and India retaliated with precision against high-value military installations supporting terrorist networks in Pakistan. Having achieved its objectives within four days, India accepted Pakistan's plea for a ceasefire through established military channels. No amount of misinformation or subsequent attempts at adding gloss can change the fact that India prevailed militarily while demonstrating a level of controlled warfare seldom witnessed.

History is replete with examples of prolonged wars lacking exit strategies, including the Russia-Ukraine conflict, now in its fifth year, as well as the protracted conflicts in Vietnam and Afghanistan, which saw decades of attrition, regional instability and economic disruption. Even ongoing conflicts in West Asia continue at great cost not only to the belligerents but also to the global community at large. By contrast, Operation Sindoor avoided becoming an unending war, thanks to the purposeful resolve of the Indian leadership and military professionalism.

Striking Pakistan's Core

The riposte following the terrorist attack in Pahalgam was telling. India struck deep into Pakistani territory in a coordinated operation, targeting nine high-value terrorist launch pads across Pakistan and PoJK, dismantling hubs of Lashkar-e-Taiba, Jaish-e-Mohammed, and Hizbul Mujahideen. From PoJK to mainland Punjab locations such as Sialkot and Bahawalpur, the strikes demonstrated reach and precision. Critical installations, including the Nur Khan and Sargodha airbases, were hit, conveying that no terrorist sanctuary in Pakistan was beyond reach.

The scale and precision of these strikes were unprecedented. Over one hundred terrorists were eliminated, including Yusuf Azhar, Abdul Malik Rauf, and Mudassar Ahmad.

Inflict Pain at Minimum Cost

Operation Sindoor also called Pakistan's nuclear bluff. Unlike conflicts such as Ukraine or Gaza, where damage is widespread, this operation inflicted severe damage on terror and military infrastructure in Pakistan while ensuring negligible domestic impact on the Indian side. As the world watched, India's Integrated Air Command and Control System (IACCS), especially the indigenous Akashteer system, successfully countered Pakistan's drones and missiles, protecting key installations.

There was minimal economic disruption in India. This asymmetry, in terms of imposing high costs on the adversary and yet mitigating impact on one's own territory, reflected meticulous planning, technology and execution on the Indian side. The Indian Air Force bypassed and jammed Pakistani air defence systems, completing the mission in twenty-three minutes, using Rafale jets, SCALP missiles and HAMMER bombs.

On May 10, India expanded the scope of engagement, targeting eleven military installations and degrading critical capabilities. India became the first country to strike eleven airbases of a nuclear-armed state in a single operation, reportedly destroying twenty per cent of Pakistan's air force assets. High casualties were inflicted at Bholari Airbase.

Jointness, Aatmanirbharata, Indigenisation (JAI)

Operation Sindoor demonstrated jointness, *atmanirbharta*, and indigenisation. The Navy maintained maritime pressure, while the Army and Air Force coordinated strikes on terror and military infrastructure.

The operation validated long-pending reforms put in place by the Modi government such as the creation of the office of Chief of Defence Staff in 2019 and India's shift toward indigenous defence production. Defence output rose from ¹ 46,429 crore in 2014-15 to ¹ 1,54,000 crore in 2024-25, with over 65 percent now domestically produced.

Policies such as the drone import ban and PLI scheme boosted domestic R&D. Today, 75 percent of procurement is domestic, and 25 percent of defence R&D is reserved for the private sector. Around 90 percent of Army ammunition has been indigenised, with full indigenisation expected by 2027-28. Systems such as BrahMos, Akash, Akashteer, Tejas, and anti-drone platforms have enhanced multi-domain capability.

Operation Sindoor also showcased the role of drones and AI-driven systems as force multipliers. Broader reforms of the last decade, including FDI liberalisation and defence corridors, now support India's long-term strategic autonomy.

Political Will – A Key Factor For Success

Political direction remains central to military success. While soldierly bravery is vital, leadership vision shapes outcomes. Over the past decade, India has moved from restraint toward a

willingness to employ military options in response to terrorism. The leadership has demonstrated a capacity for measured risk-taking and publicly committed to targeting terrorists wherever they operate. The armed forces were given complete operational freedom albeit with an injunction to avoiding civilian casualties. This civilisation ethos, of respecting civilian lives even in the adversary's territory, is alien to Pakistan which actively uses terrorism as an asymmetrical means to wage unconventional war against India.

Under Prime Minister Narendra Modi, decisions, from suspending the Indus Waters Treaty to calibrated strikes, have been deliberate and well-coordinated with the military leadership. The mandate has been consistent and precise: target terrorists and their support systems wherever they might be.

India's experience with Pakistan suggests that deterrence through force has greater impact than diplomatic protest and preparation of dossiers as seen in the aftermath of the horrendous terror attacks in Mumbai in 2008. Clearly, Operation Sindoor has set a new normal in this regard, besides signalling that strikes could extend well beyond PoJK into the heartland of Pakistan.

Whole of Nation Approach

Operation Sindoor reflected a whole-of-nation approach, integrating the armed forces, government, and private industry and setting new standards for civil-military tandem. Notably, startups and private firms contributed to drone and counter-UAS systems, supported by the iDEX framework. Their role is set to grow in coming years.

Among the lessons drawn, coordination improved across agencies. ISRO provided satellite-based surveillance, while efforts were made to counter misinformation and manage public communication.

The Indian military's Integrated Defence Staff (IDS) ensured joint procurement and operations, enabling all three services to function on shared intelligence. Civil administration was aligned with military planning, including preparedness measures and public communication.

The government also engaged opposition parties by dispatching All Party Delegations across the world to build international support against terrorism, thus reflecting the importance of political unity on larger challenges before the nation.

Sujan Chinoy

The author, the Director General of the Manohar Parrikar Institute for Defence Studies and Analyses, was a member of the All Party Delegation to the UAE and West Africa in the context of OP SINDOOR; views are personal

UTTAR PRADESH

Publication Name	Qaumi Manzil	Publication Date	06/05/2026
Page No	5	Edition	Lucknow

8 Achievements That Will Make Modi an Inspiration at the Global Level by 2025

سال 2025 میں مودی کو عالمی سطح پر پزیرائی دلانے والی 8 حصولیاں

سجاد چٹاپے

سال 2025 وزیراعظم زبیر مودی کی ایک انتہائی مصروف اور اہم سال ثابت ہوا، جس کی خاص بات افریقہ، مشرق وسطیٰ اور یورپ کے 23 ممالک کے ساتھ تعلقات کا قیام کرنا تھا۔ ان رابطوں نے عملی سطح پر اقتصادی اور حکمت عملی کے نتائج دیے، اور ایک نئے عالمی نظام کے لیے سمت چھین کر کے مدہ کی۔ مالدیپ اور دیگر گلوبل ساؤتھ شراکت داروں کے ساتھ تعلقات کو مستحکم کرنا، مشرق وسطیٰ کے شراکت داروں کے ساتھ، خاص طور پر برطانیہ اور یورپی یونین کے ساتھ توازن قائم کرنا۔ بھارت-چین تعلقات میں نمایاں بہتری دیکھی گئی، جو 2020 میں گلوان بحریہ کے بعد تازہ کار تھا۔ عالمی سطح پر ایک معروف اور موثر شخصیت کے طور پر، مودی کی مستحکم اور نتیجہ خیز آواز بڑے عالمی چیلنجوں، خصوصاً گلوبل ساؤتھ کے مستقبل کے رجحانات پر مہارت کو پیش دہانی میں بڑھتی گئی۔ سال کے دوران آٹھ اہم حصولیاں اس تجربے کی

بنیاد ہیں: فرسپ کی ٹریف پالیسیوں کے خلاف "مشبوطہ بحال" عالمی تجارت کے اتار چڑھاؤ والے اس سال میں جب ڈوہلز فرسپ کی قیادت میں امریکی انکشاف نے جارحانہ جوابی ٹریف خانہ کھولے تو وزیراعظم مودی کے عزم کی آزمائش تھی۔ جہاں دیگر ممالک دہاؤ کے آگے ہٹ گئے، وہیں وزیراعظم مودی نے رے اور ہندوستانی کسانوں اور چھوٹے کاروباروں کے تحفظ پر کوئی سمجھوتہ نہیں کیا۔ مودی کا "قوم پہلے" کا یہ موقف فیصلہ کن ثابت ہوا اور اس نے واضح پیغام دیا کہ ہندوستان اب ایسا ملک نہیں رہا جس پر غیر متوازن تجارتی معاہدوں کے لیے دباؤ ڈالا جاسکے۔

اعلمی شرح نمو: مالی سال 202526 کے لیے جی ڈی پی کی شرح نمو تقریباً 3.7 فیصد متوقع ہے، جبکہ دہریہ سہ ماہی میں حقیقی نمو 2.8 فیصد رہی، جس کے ساتھ بھارت دنیا کی تیزی سے بڑھتی ہوئی بڑی معیشتوں میں شامل رہا۔ تاریخی بنیادیں اور اصلاحات، برہمنی ہوئی صارفین کی مانگ، صنعتی اور میڈیکل ٹیکنالوجی کی ترقی، چار لیور کوڈز کا نفاذ اور وسیع پیمانے پر ٹیکنالوجی میں نئی نئی رفتار فراہم کی۔ علم پر مبنی، آتم زبیر بھارت معیشت کی تعمیر پر زور دیا گیا، جس میں ڈیجیٹل انفراسٹرکچر، سکی کیئر، معنوی ذہانت اور جدید میڈیکل ٹیکنالوجی کی بنیادی ترجیحات کے طور پر

گہری کے خلاف ان کی فعال پالیسی کی توثیق کرتی ہے۔ چند ماہوں بعد، ایس بی اے ایس نے بھی مودی کے موقف کا جواب دیتے ہوئے مشبوطہ بحال کیا۔

یہ مثال "29 واں عالمی اعزاز" ہے: بھارت کی عالمی حیثیت کو بین الاقوامی سطح پر تسلیم کرنے کے بعد، مودی دنیا کے طویل عرصے تک منتخب جمہوری رہنماؤں میں شمار ہوتے ہیں۔ 2025 میں مودی اور بھارت کی عالمی حیثیت کو بین الاقوامی سطح پر تسلیم کیا گیا۔ اس سال کے دوران، مودی نے 29 بین الاقوامی اعزازات حاصل کیے، جن میں بارباڈوس، مارٹینیک، سری لنکا، قبرص، گھانا، ٹرینیڈاڈ اور ٹوباگو، برازیل، نیپیا، انجولیا اور عمان سے اعلیٰ شہری اعزاز شامل ہیں۔ پہلے کی طرح، انہوں نے یہ اعزازات بھارت کے 1.4 ارب شہریوں کے نام وقف کیے۔

ایف ٹی ایے انقلاب: عالمی دروازے کھولنا، سڑک تجارتی مذاکرات نے بھارت کی معیشت کو مزید مشبوطہ کیا۔ انڈیا یو کے ای ٹی ایے اور انڈیا عمان سی ای ٹی ایے نے مغربی اور جنوبی پارٹیوں تک رسائی کو وسعت دی، جبکہ ای ٹی ایے کے ذریعے ای ٹی ایے نے اسے ممالک کے ساتھ بھارت کا پہلا ایف ٹی ایے قائم ہوا، جس کے ساتھ 100 ارب ڈالر کی پابند سرمایہ کاری کی چین دہائی بھی شامل تھی۔ بھارت نے نیوزی

لینڈ کے ساتھ بھی ایف ٹی ایے طے کیا، جس سے تمام بھارتی برآمدات گورمانی حاصل ہوئی۔ ای ٹی ایے، اسرائیل، میکسیکو اور ہیٹی ممالک کے ساتھ تجویز سے ہونے والے مذاکرات نے مجموعی طور پر غیر تجویز صورتحال کو کم کیا اور ایک غیر منظم عالمی ماحول میں بھارت کی معاشی ترقی کے سبز میں اہم کردار کو تسلیم کیا۔

پادلیمانی سفارتکاری: گلوبل ساؤتھ کے لیے ایک آزاد پارلیمانی سفارتکاری کا اس وقت ایک نئی رفتار ملی جب مودی نے گھانا، ٹرینیڈاڈ اور ٹوباگو، نیپیا اور انجولیا کی پارلیمانی اسمبلیوں سے خطاب کیا۔ انہوں نے مسلسل بھارت کے بہتر عالمی ڈون کو اجاگر کیا اور گلوبل ساؤتھ کی خواہشات کی دکاوت کی، تاکہ ترقیاتی مالیات اور امریکی ہوئی ٹیکنالوجی تک بہتر رسائی حاصل کی جاسکے اور ایس ڈی جی اور ماحولیاتی ایکشن کے اہداف پورے کیے جاسکیں۔ انجولیا کی پارلیمنٹ میں ان کا خطاب بھارت کی افریقہ شراکت داری کی تصدیق کرتا ہے، جو مقامی ترجیحات کے احترام پر مبنی ہے۔ مودی واعدایسے بھارتی رہنما ہیں جنہوں نے اس طرح کی پارلیمنٹ سے 18 بار خطاب کیا ہے۔

مودی کے تعلق سے عالمی ٹائٹل: سال 2025 کے دوران، عالمی رہنماؤں اور انٹرنیشنل زون مودی کی دیانتداری اور قیادت کی تعریف

کی۔ کیریبیائی ملکوں کے رہنماؤں نے انہیں "حکومت پیش سیاستدان" قرار دیا، جبکہ مغرب کے سٹریٹین نے جمہوریت اور معنوی ذہانت کے حوالے سے ان کے ڈون پر گہری توجہ دی۔ روس کے صدر ولادیمیر پوتن کے یہ الفاظ کہ بھارت خوش قسمت ہے کہ اسے ایسا رہنما ملے جو اپنے ملک کے لیے زبردہ ہے اور اسے لیتا ہے: "دوست چٹاپے نے سہرا کیا۔"

ذاتی تعلقات، پروٹوکول سے بالاتر: سال کے دوران اپنے نادر ذاتی اشارے دیکھنے میں آئے جو روایتی سفارتی پروٹوکول سے بالاتر تھے۔ صدر پوتن اور اردن کے ولی عبدالعزیز ابن سعود کے ساتھ "کار سفارتکاری" سے لے کر انجولیا کے وزیراعظم ای اچھ کی جانب سے مودی کا ذاتی استقبال اور بھوٹان کے بادشاہ کا انہیں تارنیک پر استقبال، یہ عجیب اور غلوں پر مبنی تعلقات کو اجاگر کرتے ہیں، نہ کہ صرف تجارتی یا سیاسی سفارتکاری کو۔ مجموعی طور پر، 2025 بھارت کے لیے ایک فیصلہ کن اور ثابت ہوا، ایک پرامن اور اہم تجربے ہونے کے طور پر، اور مودی کے لیے بھی، جو اس کا سب سے نمایاں مظہر ہیں۔

(مصنف، منوہر پر نگر، انسٹی ٹیوٹ فار ڈیفنس اسٹڈیز اینڈ اینالیسیس، نئی دہلی کے ڈائریکٹر جنرل ہیں؛ اس مضمون میں پیش کیے گئے خیالات ان کے ذاتی ہیں)۔

Publication Name	Qaumi Tanjeem	Publication Date	06/05/2026
Page No	8	Edition	Lucknow

8 Achievements That Will Make Modi an Inspiration at the Global Level by 2025

سال 2025 میں مودی کو عالمی سطح پر پزیرائی دلانے والی 8 حصولیابیاں

آج بھارتی عہدہ برداشت کر رہی کے خلاف نظریاتی جہتی ان لوگوں میں کوئی شک نہیں ہے کہ وہ اپنے ملک کے لیے بہتر ہے۔ مودی کی قیادت نے بھارت کو ایک عالمی طاقت بنانے میں مدد کی ہے۔ اس کے علاوہ، مودی کی قیادت نے بھارت کو ایک عالمی طاقت بنانے میں مدد کی ہے۔ اس کے علاوہ، مودی کی قیادت نے بھارت کو ایک عالمی طاقت بنانے میں مدد کی ہے۔

اس سال کے دوران، مودی کی قیادت نے بھارت کو ایک عالمی طاقت بنانے میں مدد کی ہے۔ اس کے علاوہ، مودی کی قیادت نے بھارت کو ایک عالمی طاقت بنانے میں مدد کی ہے۔ اس کے علاوہ، مودی کی قیادت نے بھارت کو ایک عالمی طاقت بنانے میں مدد کی ہے۔

سال 2025 میں مودی کی قیادت نے بھارت کو ایک عالمی طاقت بنانے میں مدد کی ہے۔ اس کے علاوہ، مودی کی قیادت نے بھارت کو ایک عالمی طاقت بنانے میں مدد کی ہے۔ اس کے علاوہ، مودی کی قیادت نے بھارت کو ایک عالمی طاقت بنانے میں مدد کی ہے۔

Publication Name	Inkishaf	Publication Date	06/05/2026
Page No	3	Edition	Lucknow

8 Achievements That Will Make Modi an Inspiration at the Global Level by 2025

سال 2025 میں مودی کو عالمی سطح پر پزیرائی دلانے والی 8 حصولیابیاں

معاهدوں کے لیے دیا ڈالا جا سکے۔ اعلیٰ شرح نمو والی سال 202526 کے لیے جی ڈی پی کی شرح نمو تقریباً 7.3 فیصد متوقع ہے، جبکہ دوسری سہ ماہی میں حقیقی نمو 2.8 فیصد رہی، جس کے ساتھ بھارت دنیا کی تیزی سے بڑھتی ہوئی بڑی معیشتوں میں شامل رہا۔ جا رہی جی ایس ٹی

اصلاحات، بڑھتی ہوئی صارفین کی مانگ، صنعتی اور سینیٹیکچرنگ کی ترقی، چار لیبر کوڈز کا نفاذ اور وسیع پیمانے پر ریگولیشن میں نرمی نے نئی رفتار فراہم کی۔ علم پر مبنی، آتم نگر بھارت معیشت کی تعمیر پر زور دیا گیا، جس میں ڈیجیٹل انفراسٹرکچر، سہی کنکٹرز، مصنوعی ذہانت اور جدید میٹیریٹیل پر بنیادی ترسیلات کے طور پر اہم برسر۔ اس کوشش کو مزید تقویت دیتے ہوئے، شائقین، 2025 ایک تاریخی اصلاح کے طور پر سامنے آیا، جس نے 2047 تک وکسٹ بھارت کے لیے صاف جوہری توانائی کو فروغ دیا اور اس شعبے کو زرخیز بنایا اور غیر ملکی شراکت داری کے لیے کھولا۔ آپریشن سندور: دہشت گردی کے خلاف نظریاتی تبدیلیاں پر یں میں خوفناک پہلا کام دہشت گردانہ حملے کے بعد، بھارت نے آپریشن سندور کا آغاز کیا، ایک انتہائی محتاط مگر زبردست موثر کارروائی جس نے دشمن کے علاقے میں دہشت گردانہ ڈھانچے کو تباہ کر دیا۔ سندھ آئی معاہدے کو معطل کرنے اور یہ اعلان کرنے کے ساتھ کہ انہوں اور اپنی ایک ساتھ نہیں سکتے، مودی نے بھارت کی دہشت گردی کو قطعی برداشت نہ کرنے کی پالیسی میں ایک نیا معیار قائم کیا۔ عالمی سطح پر، دیگر ممالک نے بھارت کے سرحد پار دہشت گردی کے خلاف خود کے دفاع کے حق کو سمجھا اور تسلیم کیا۔

انقلاب: عالمی دروازے کھولنا اسٹیج۔ تہارتی مذاکرات نے بھارت کی معیشت کو مزید مضبوط کیا۔ انڈیا پوکس کے ای ای ٹی اسے اور اوریشی مارکیٹوں تک رسائی کو وسعت دی، جبکہ ای ای ٹی اسے کے ذریعے ای ایف ٹی اے ممالک کے ساتھ بھارت کا پہلا ای ایف ٹی اسے قائم ہوا، جس کے ساتھ 100 ارب ڈالر کی بائیں سرمایہ کاری کی یقین دہانی بھی شامل تھی۔ بھارت نے نیوزی لینڈ کے ساتھ بھی ای ایف ٹی اسے طے کیا، جس سے تمام بھارتی برآمدات کو رسائی حاصل ہوئی۔ ای ای ٹی، کیٹیڈا، اسرائیل، میکسیکو اور سری لنکا کے ساتھ بھارت کی دہشت گردی سے ہونے والے مذاکرات نے مجموعی طور پر غیر یقینی صورتحال کو کم کیا اور ایک غیر مستحکم عالمی ماحول میں بھارت کی معاشی ترقی کے سفر میں اہم کامیابی حاصل کی۔ پارلیمانی سفارتکاری: گلوبل ساتھ کے لیے ایک آواز پارلیمانی سفارتکاری کو اس وقت ایک نئی رفتار ملی جب مودی نے گھانا، ٹرینیڈاڈ اور ٹوباگو، مینیما اور ایٹویپا کی

بیان میں پہلی بار جوں و کشیر میں دہشت گردانہ حملے کی مذمت کی گئی، جو دہشت گردی کے خلاف ان کی فعال پالیسی کی توثیق کرتی ہے۔ چند ہفتوں بعد، ایس بی او ایٹ نے بھی مودی کے موقف کا جواب دیتے ہوئے مضبوط پیغام دیا۔ بے مثال 2025 عالمی اعزاز اہمہد سے کے گیارہ سال مکمل کرنے کے بعد، مودی دنیا کے طویل عرصے تک منتخب جمہوری رہنماؤں میں شمار ہوتے ہیں۔ 2025 میں مودی اور بھارت کی عالمی حیثیت کو بین الاقوامی سطح پر تسلیم کیا گیا۔ اس سال کے دوران، مودی نے بے مثال 29 بین الاقوامی اعزازات حاصل کیے، جن میں بارباڈوس، مارشس، سری لنکا، قبرص، گھانا، ٹرینیڈاڈ اور ٹوباگو، برازیل، مینیما، ایٹویپا اور عمان سے اعلیٰ شہری ایوارڈز شامل ہیں۔ پہلے کی طرح، انہوں نے یہ اعزازات بھارت کے 4.1 ارب شہریوں کے نام وقف کیے۔ ای ایف ٹی اسے انقلاب: عالمی دروازے کھولنا اسٹیج۔ تہارتی مذاکرات نے بھارت کی معیشت کو مزید مضبوط کیا۔ انڈیا پوکس کے ای ای ٹی اسے اور اوریشی مارکیٹوں تک رسائی کو وسعت دی، جبکہ ای ای ٹی اسے کے ذریعے ای ایف ٹی اے ممالک کے ساتھ بھارت کا پہلا ای ایف ٹی اسے قائم ہوا، جس کے ساتھ 100 ارب ڈالر کی بائیں سرمایہ کاری کی یقین دہانی بھی شامل تھی۔ بھارت نے نیوزی لینڈ کے ساتھ بھی ای ایف ٹی اسے طے کیا، جس سے تمام بھارتی برآمدات کو رسائی حاصل ہوئی۔ ای ای ٹی، کیٹیڈا، اسرائیل، میکسیکو اور سری لنکا کے ساتھ بھارت کی دہشت گردی سے ہونے والے مذاکرات نے مجموعی طور پر غیر یقینی صورتحال کو کم کیا اور ایک غیر مستحکم عالمی ماحول میں بھارت کی معاشی ترقی کے سفر میں اہم کامیابی حاصل کی۔ پارلیمانی سفارتکاری: گلوبل ساتھ کے لیے ایک آواز پارلیمانی سفارتکاری کو اس وقت ایک نئی رفتار ملی جب مودی نے گھانا، ٹرینیڈاڈ اور ٹوباگو، مینیما اور ایٹویپا کی

بھارتی پارلیمانی اسمبلیوں سے خطاب کیا۔ انہوں نے مسلسل بھارت کے بہتر عالمی وژن کو اجاگر کیا اور گلوبل ساتھ کی خواہشات کی وکالت کی، تاکہ ترقیاتی پالیات اور بھارتی ہوئی یگانا لوجسٹکس بہتر برسررسی حاصل کی جا سکے اور ایس ڈی پی اور اجاگر پالیات کی پیشین گوئی کے اہداف پورے کیے جاسکیں۔ ایٹویپا کی پارلیمنٹ میں ان کا خطاب بھارت کی افریقہ شراکت داری کی تصدیق کرتا ہے، جو مقامی ترسیلات کے احترام پر مبنی ہے۔ مودی واحد ایسے بھارتی رہنما جنہوں نے اس طرح کی پارلیمنٹ سے 18 بار خطاب کیا ہے۔ مودی کے حلقے سے عالمی تاثر سال 2025 کے دوران، عالمی رہنماؤں اور اعلیٰ سربراہوں نے مودی کی تعریف کی۔ کیریبیائی ملکوں کے رہنماؤں نے انہیں استحکام بخش سیاستدان قرار دیا، جبکہ مغرب کے مفکرین نے جمہوریت اور مصنوعی ذہانت کے حوالے سے ان کے وژن پر گہری توجہ دی۔ روس کے صدر ولادیمیر پوتن کے یہ الفاظ کہ بھارت خوش قسمت ہے کہ اسے ایسا رہنما ملا ہے جو اپنے ملک کے لیے زندہ ہے اور سامنے آتا ہے، وسیع پیمانے پر سراہا گیا۔ ڈانی دوران ایسے ناورد ذاتی اشارے دیکھنے میں آئے جو روایتی سفارتی پروٹوکول سے بالاتر تھے۔ صدر پوتن اور اردن کے ولی عہد شہزادہ حسین کے ساتھ "کار سفارتکاری" سے لے کر، ایٹویپا کے وزیر اعظم ابی احمد کی جانب سے مودی کا ذاتی استقبال اور بھوتان کے بادشاہ کا انہیں نارمیک پر استقبال، یہ لحاظ اعتماد اور خلوص پر مبنی تعلقات کو اجاگر کرتے ہیں۔ نہ کہ صرف سفارتی یا زرعی سفارتکاری کو۔ مجموعی طور پر، 2025 بھارت کے لیے ایک فیصلہ کن لمحہ ثابت ہوا، ایک پرامن اور ابھرتے ہوئے ملک کے طور پر، اور مودی کے لیے بھی، جو اس کا سب سے نمایاں مظہر ہیں۔ (مصنف، منوہر پرکاش انسٹی ٹیوٹ فار ڈیفنس اسٹڈیز اینڈ اینالیسیس، نئی دہلی کے ڈائریکٹر جنرل ہیں؛ اس مضمون میں پیش کیے گئے خیالات ان کے ذاتی ہیں)۔